

MIRALL

Núm. 191

3 EUR

Opinió

Joan Guasp

• • •

Entrevista

Melcior Comes

• • •

*Trobada de
socs i amics
de l'OCB*

• • •

Itineraris

*El puig de
sa Galera*

• • •

Art

• • •

Llibres

• • •

Cinefàgia



Dossier

Les Balears i el nou finançament

20 DIA
08 ADA



JAUME I

Geografia, fets i memòria

del 7 d'octubre al 29 de novembre de 2008
al Centre Cultural Sa Nostra



Consell de Mallorca



Generalitat de Catalunya



Museu d'Història
de Catalunya

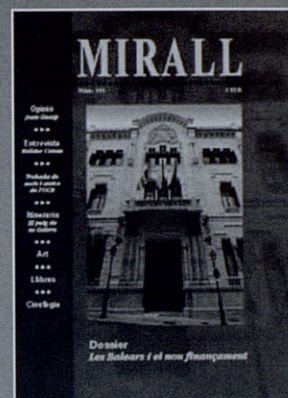


Obra Social
SA NOSTRA Caixa de Balears

EL MIRALL



Universitat de les
Illes Balears
Servei de Biblioteca i
Documentació
Edifici Guillem Cifre
de Colonya



EL MIRALL

REVISTA CULTURAL
Setembre de 2008 · Núm. 191

Edita:
OBRA CULTURAL BALEAR

Publica:
Associació EL MIRALL
C/ del Pare Bartomeu Pou, 31, bxs.
07003 Palma

Adreça electrònica:
<http://www.ocb.cat>
comunicacio@ocb.cat

President:
Jaume Lladó

Director:
Josep Melià

Cap de redacció:
Macià Calafat

Consell editorial:
Jaume Lladó
Josep Melià
Pere Bueno
Joan Guasp
Joan Miquel Chacon

Publicitat:
Santi Adrover

Producció, administració
i publicitat:
Tel.: 971 72 59 37
Telefax: 971 71 93 85
Apartat de correus 179
07080 Palma

Delegació a Barcelona:
Omnium Cultural
C/ de la Diputació, 276 pral.
08009 Barcelona

Delegació a València:
Acció Cultural del País Valencià
C/ del Baró de Càrcer, 37
46001 València

Els articles publicats en
aquesta revista expressen
únicament l'opinió
dels autors.

Disseny
Marco Spinazzola

Maquetació i fotocomposició
Ecogràfic

Impressió
Xisco Arts Gràfiques
C/ del Baix Riera, 1-A, Palma
Tel. 971 475754

Dipòsit legal
PM 10-1987

EDITORIAL

FINANÇAMENT I AUTOGOVERN

4

DOSSIER

LES BALEARS I EL NOU FINANÇAMENT

5

OPINIÓ

JOAN GUASP.

24

ENTREVISTA

JOAN GUASP. MELCIOR COMES

26

MISCEL·LÀNIA

JAUME LLADÓ

36

EL SEMÀFOR

OFICINA DELS DRETS LINGÜÍSTICS

37

LLIBRES

BIEL MESQUIDA. PASSEJANT AMB CESARE PAVESE

38

ART

JOSEP MARIA ALAMINOS. SHELTON, SIMÓ SABATER I VALCÁRCEL MEDINA

40

ITINERARIS

GASPAR VALERO. EL PUIG DE SA GALERA (CAN BLEDA - DEIÀ)

44

CINEFÀGIA

MATÍAS VALLÉS. VICKY CRISTINA MALLORCA

48



Finançament i autogovern

Editorial

La qüestió del finançament autonòmic és un tema recurrent en aquesta curta història de l'estat de les autonomies que a les Illes Balears va començar l'any 1983. S'ha dit i repetit que sense recursos no hi ha, no hi pot haver, un vertader autogovern; i això és una veritat incontrovertible. Crear institucions d'autogovern sense doblers provoca efectes perversos.

Un primer efecte pervers l'identificaríem com la contracció del sistema. L'autogovern està relacionat amb la descentralització, és a dir, amb allò que ara s'anomena el principi de subsidiarietat. Es tracta d'acostar el poder de decisió als ciutadans. Com més proximitat dels centres de decisió amb els afectats o beneficiats per les decisions, millor. Ara bé, sense doblers moltes de les decisions són desideratums sense transcendència pràctica. Per exemple, si un territori té competències en educació però no té capacitat financera per construir nous centres, per contractar més professorat o per comprar més material, aleshores, aquesta competència serveix per a ben poca cosa, al contrari, ja que algú pot plantejar que millor que prengui la decisió el poder central perquè almanco pot acompanyar les seves mesures del pressupost corresponent. Dit d'una altra manera aquesta primera perversió pot ser contraproduent, l'autogovern genera unes expectatives que després per manca financera no pot completar.

Un segon efecte pervers és una contínua reivindicació que molts ciutadans no acaben d'entendre. Davant la injustícia del sistema de finançament, molts governs autonòmics es veuen obligats a denunciar el mal tracte i a justificar que determinats serveis no es prestin i determinades infraestructures no es facin per culpa d'aquesta manca de doblers. Aquesta situació cansa i, sobretot, al final desgasta els governs perjudicats. Normalment, l'opinió pública vol missatges en positiu i té mal d'entendre missatges reivindicatius que molt sovint considera que són excuses per amagar la pròpia incapacitat o inactivitat.

En aquests moments ens trobam en plena negociació del nou sistema de finançament autonòmic. Aquest debat tan important ha coincidit amb la publicació per part del Ministeri d'Hisenda de les denominades balances fiscals. Aquestes balances fiscals no han fet més que confirmar allò que tots els experts i tots els estudis ja havien advertit: que les Balears i Catalunya són els grans erosionats per un sistema que, fins i tot, ens provoca pèrdues de riquesa relativa. Les balances fiscals demostren que no es tracta d'una contribució per una malentesa solidaritat, sinó que estam davant un espoli pur i dur. Les balances fiscals demostren que l'estat castiga uns ciutadans, un càstig que no té res a veure amb repartiments equitatius d'uns virtuals beneficis.

A les Balears ens hi jugam moltíssim, en aquesta negociació del finançament autonòmic. Les nostres institucions d'autogovern es troben greument endeutades, un deute que en part pot respondre a una gestió negligent dels responsables públics, però que, en bona part, respon a un finançament autonòmic impresentable i a unes inversions de l'Estat gairebé inexistentes. I per superar aquesta situació nefasta, no en tenim prou amb reconeixements i cops a l'esquena com el protagonitzat per ZP a la seva visita a Mallorca durant la campanya electoral passada. Necessitam concrecions, realitats tangibles i no simples declaracions que al final no fan més que fer amarg el greuge. Sense finançament no hi ha vertader autogovern, i els principals perjudicats d'això no són els polítics, sinó els ciutadans i la societat. Convé tenir-ho clar.

Les Balears i el nou finançament

Dossier



Els condicionants financers de l'autogovern i el nou Estatut

G. LÓPEZ CASASNOVAS I. ROSELLÓ VILLALONGA

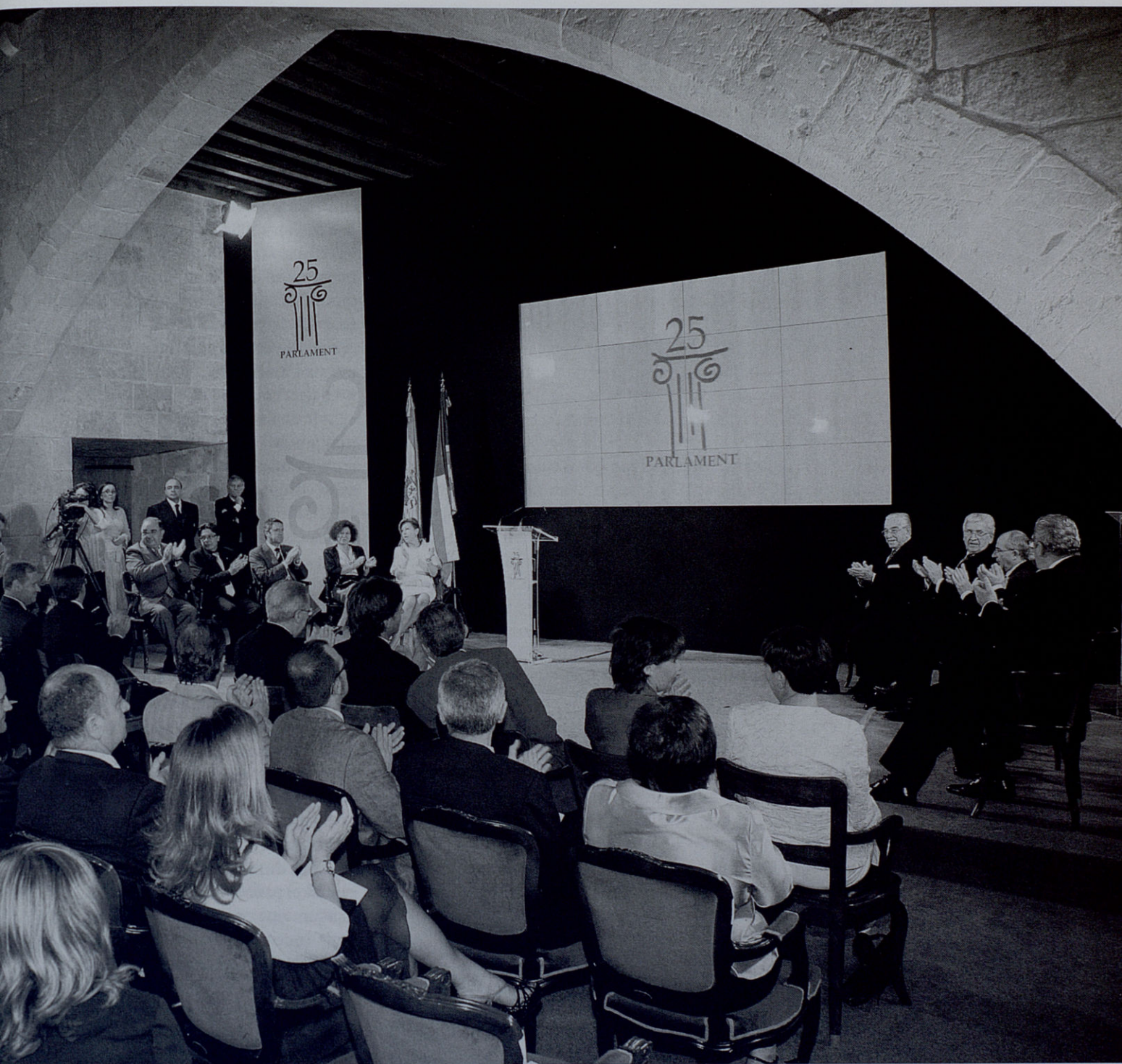
La capacitat de govern d'una comunitat es reflecteix en la seva activitat reguladora i en l'exercici de les competències pressupostàries i financeres.

Aquest segon àmbit s'expressa en polítiques de despesa i el seu correlat financer. Efectivament, tot ens públic que vulgui incidir en la realitat socioeconòmica ha de poder disposar d'una planificació d'ingressos que li permeti aplicar recursos cap als objectius que legitimen la seva existència. Sense capacitat financera no hi ha possibilitat d'instrumentar una acció pública que justifiqui l'existència d'aquest esglaó en l'administració dels interessos públics.

A l'Estat espanyol la Constitució de 1978 reconeix el lligam entre democràcia i autonomies, tot i que la solució que adopta sembla que ho pot facilitar «gairebé» tot i alhora «res» en la seva articulació concreta. Així, alguns parlen d'un «Estat de les autonomies» com a Estat «quasi federal», mentre que d'altres veuen a les disposicions del títol VIII el «fermat i ben lligat» d'un centralisme de rostre nou. Ben segur que la Constitució espanyola del 1978 va haver de jugar amb l'ambigüitat per assolir el consens. Avui, la gran coartada per mantenir aquell *centralisme descentralitzador* ha consistit a configurar una capacitat de despesa en favor de les comunitats autònomes (CA) d'aparença important, però sense la lògica pròpia del federalisme fiscal, que exigeix capacitat financera derivada del pacte i de la transparència. Aquesta dislèxia entre el que aparenta i el que és es troba en el fet que les xifres disponibles atorguen a les CA una capacitat de despesa, bé total o considerada en termes de consum públic, propera al 25-30% del total de la despesa de les administracions públiques. Aquesta dada emmas-



cara, però, una realitat més difosa que inclou elements d'insuficiència de recursos amb altres de manca de capacitat d'exercici competencial efectiu, el qual reflecteix la dependència financera existent. En aquesta disjuntiva política hi contribueix la uniformitat que s'ha imposat finalment entre les CA, excloses les forals, on les distincions entre nacionalitats històriques (CA amb tradició estatutària autonòmica i reivindicacions na-



cionals d'expressió política democràtica...) i regions de nova creació (artefactes, i a vegades amb referèndum constitutiu repetit) s'han difuminat, sota la empremta uniformadora del «café per a tots» i la generalització de les competències en el pas de les de comunitats de via lenta cap a les de via ràpida. És clar que per a les CA amb voluntat de govern incipient o inexistent la capacitat de despesa que permeten les transferènci-

es de recursos estatals ja pot ser suficient per calmar les aspiracions «regionalistes»: La comunitat configura un pressupost, uns edificis, un cos funcional i una litúrgia, ja sia aquesta ben utilitzada al servei dels interessos de la comunitat o mal utilitzada en favor de rendes electorals locals. Per a aquestes CA, l'Estat de les autonomies ha estat un èxit, tan imprevisible com artificial, per no reclamar. Per a altres CA amb voca-

ció d'autogovern, tan antiga com la reivindicació democràtica, la descentralització fiscal espanyola ha estat insuficient, ja que es continua negant el dret a la diferència amb la pretensió estatal uniformadora que es continua exigint com a part del consens polític (dels partits nacionals, quan n'hi ha, respecte dels seus referents estatals). L'autogovern no el dóna, però, exclusivament quanta despesa es transfereix, sinó la capacitat de què

es frueix a l'hora també de generar ingressos propis, que no depenen de la transferència dels recursos centrals. Autonomia és també responsabilitat fiscal. Responsabilitat fiscal vol dir assumir risc. El risc del cicle econòmic (l'elasticitat recaptadora dels ingressos propis) i de la impopularitat de la pressió fiscal (ja que, excepte en el cas dels tributs sobre el joc i loteries, es tracta d'ingressos coactius i no voluntaris). És clar que per a algunes CA el cost associat a la capacitat financera (responsabilitat i risc) no val en termes dels beneficis dels quals disposen simplement per canalitzar la despesa de les transferències rebudes. Però, des del punt de vista de la teoria de la descentralització fiscal, el que justifica la diferència en els beneficis de la despesa és la diferència en l'esforç fiscal, de manera que, a partir d'unes garanties mínimes i bàsiques generals, qui vol més i millor prestació ha de procurar recursos addicionals.

Evolució del finançament autonòmic espanyol: seqüència d'acords més que no estabilitat d'un model. Fer una breu revisió de l'evolució del finançament autonòmic a les Illes Balears durant els darrers vint anys no és una tasca gaire senzilla. I no ho és perquè els diferents sistemes de finançament que ha impulsat de forma successiva l'Administració central difícilment permeten parlar de «model», sinó més aviat d'arranjaments temptatius per assolir l'acord polític. A manca de robustesa, l'estabilitat n'ha estat absent i ha acabat generant un sudoku de teranyina. Ge-

neralment, s'ha aplicat per períodes de cinc anys, i els acords s'han caracteritzat per un conjunt de particularitats, fins i tot sota l'aparença revestida d'una certa objectivitat metodològica, sempre molt vinculades a la realitat de cada comunitat i, en particular, al registre històric del seu cost efectiu i a la força política dels partits signataris.

Això vol dir que, si bé és relativament senzill explicar a grans trets l'evolució de cadascun dels períodes, no ho és tant resumir-ne les peculiaritats que contenen sense recórrer als ajustaments *ad hoc*, fets a mida de cada regió. A més, val a dir que, a part d'aquestes especificitats contingudes en els acords, l'Administració central sempre ha tingut un marge de maniobra bastant gran per distribuir recursos addicionals (bàsicament amb convenis d'inversió pública) de forma discrecional i fora del sistema bàsic del finançament autonòmic. Com a resultat de tot el procés, i fins al present, la nostra comunitat ha tingut un finançament clarament minso. A igualtat de competències, el finançament per càpita de la CAIB ha estat un 16,5% inferior a la mitjana de les CA en règim comú. Aquesta xifra empitjora encara més si considerem els recursos del Fons de Compensació Interterritorial i del finançament sanitari, que en càlcul aproximat per tots els conceptes suposava aproximadament mil milions d'euros anuals (unes vuitanta mil pessetes cada any per família balear), respecte del que correspondria a igualtat de competències un fi-

nançament estrictament proporcional a la població de dret (no diguem ja en cas de considerar la població de fet!). Aquesta insuficiència no s'ha compensat tampoc fins al moment amb un endeutament autonòmic que per aquesta via intentés corregir els dèficits infraestructurals: a 31 de desembre de l'any 2001 el deute viu de la CAIB en termes del valor afegit brut regional era tan sols del 2,8%, quan la mitjana per al conjunt de totes les CA és del 7,2%.

A més, el fet que els sistemes imposats a la distribució de recursos no hagin recollit amb prestesa els canvis demogràfics (atès que el finançament autonòmic, d'acord amb l'estructura del sistema, ha estat ancorat en el quinquenni 1992-1997, en la població de 1988) ha creat una certa pèrdua de recursos, vist el notable augment de la població de dret de les nostres illes respecte de la mitjana espanyola. Concretament, entre 1988 i 1996, mentre la població del conjunt de comunitats autònomes del sistema havia augmentat un 2,74%, a les Illes Balears ho va fer en un 7,36%. Aquesta palesa diferència s'aprofundirà en els anys següents, amb efectes importants, tot i que no quantificats, en el finançament de la CAIB.

Ha estat durant el 2008 quan s'ha iniciat el procés de reforma del finançament, procés, però, que és molt incert encara. Dos són els problemes fonamentals que el condicionen. En primer lloc, la situació d'incertesa econòmica que es viu, que ben segur argumentarà l'Estat per descafeïnar una re-



Cream espais per conviure

Roldan
Cream espais per conviure

971 763 666 · www.rolan.es

forma que és obvi que necessita una important injecció de recursos, ni que sigui tan sols per compensar aquelles regions, com les Balears, que l'Estat mateix reconeix que ha sortit clarament perjudicada per aquest model. En segon lloc, el procés s'inicia en un entorn amb molts condicionants normatius. Cal recordar que durant el 2007 algunes CA van modificar els seus estatuts, amb el vistiplau del Parlament estatal i òbviament del Govern central, per la qual cosa esdevenen lleis orgàniques, que no introdueixen sinó distorsions en les negociacions, perquè recullen principis que afecten el finançament de cada regió que són clarament contradictoris.

Amb això, si bé la proposta presentada volia ser ambiciosa, també és possible que ofereixi certes mancances que no facin sinó perllongar els problemes que s'arrossegueu des del primer model de finançament.

El nou Estatut balear i el sistema de finançament que en resulta

La primera versió de l'Estatut de les Illes Balears que es va elaborar era clarament millorable pel que fa a l'apartat del finançament autonòmic, però incloïa alguns aspectes interessants, com la dotació d'un instrument de recursos per insularitat independent del model de finançament autonòmic. La negociació del text amb el Govern central va introduir més indefinició en els conceptes i retallà notablement el contingut inicial de la proposta d'Estatut. Les conseqüències d'aquesta indefinició es veuran, posteriorment, en plena negociació del nou model de finançament.

El text aprovat suprimeix elements essencials de la proposta balear (com ara, per exemple, el que limitava l'aplicació de les regles de modulació, el tema del finançament mínim que haurien de rebre les Illes o el fons d'insularitat) o els introdueix de manera que queden



de forma molt confusa (les funcions de la Comissió Mixta, l'aplicació del concepte de solidaritat, el principi de lleialtat institucional, el concepte de població relativa, de necessitats de despesa, la inversió pública estatal, el desenvolupa-

ment del nou règim especial balear, entre d'altres), que queden subjectes a negociacions posteriors en molts de casos en un òrgan multilateral, sense que hi hagi indicis que facin pensar que la negociació es pugui decantar favorable-

ment cap al negociador balear. Dos elements clau es resolen de forma insatisfactòria. El primer element és que no hi ha cap clàusula de salvaguarda que eviti que en el futur, amb el nou model de finançament, les Illes no rebin el mateix tractament que han rebut fins ara. Apareixen conceptes com la insularitat o la població real que en certa manera ja estan recollits en el model de finançament actual. Així, si bé s'obre la possibilitat que aquests conceptes es desenvolupin favorablement per als interessos de les Illes Balears, res no garanteix que acabi succeint. El segon element es refereix a la qüestió de la compensació per la manca històrica de finançament, encobert sota el tema de compensacions per insularitat, manca de dotacions, evolució desfavorable de la població, etc.; compensació que es faria en forma d'inversions en infraestructures públiques. És cert que es recull la possibilitat d'invertir quantitats importants de recursos, però la interpretació de la norma continua essent molt ambigua. Altres aspectes de l'Estatut que són oberts i hauran de ser objecte d'interpretació deriven de la indefinició del paper de la Comissió Mixta d'Economia i Hisenda. Se li atribueix determinades competències però, a l'hora de tractar temes com (i) la modificació de variables utilitzades en la determinació dels recursos proporcionats pel sistema de finançament, (ii) allò que afecti l'impacte econòmic i financer derivat del principi de lleialtat institucional, (iii) el que es refereixi a l'impacte econòmic del fet



insular i (iv) el tema de la població real efectiva, el paper de la Comissió és tan sols el de «conocer». Finalment, resten dub-

tes sobre com interpretar allò que diu que a la Comissió Mixta «se acordará la contribución a la solidaridad y a los mecanismos de

“Encara queden botigues”

Casa Domar Flores



PAPERS PINTATS I PINTURES · ARTICLES PER A ARTISTES · VASES I MOTLLURES

SANT MIQUEL, 77 - Telèfon 971 721 483 - Fax 971 719 312 · 07002 - PALMA (MALLORCA)



nivelación» quan aquesta contribució efectiva es derivaria d'un model de finançament que s'ha de negociar multilateralment.

Pel que fa als criteris i principis del model de finançament, el text estableix que es tindran en compte les necessitats de despesa i la capacitat

fiscal. A l'hora de calcular les necessitats de despesa, les variables bàsiques seran la població real efectiva i la circumstància del fet insular, entre

Embat
Llibres

PEDAGOGIA - PSICOLOGIA - CIÈNCIES SOCIALS

Pge. Papa Joan XXIII, 5-E • Geranis Centre - Tel. 971 713 350 • Fax 971 215 641 • 07002 Palma de Mallorca

d'altres. El problema està en el fet que l'actual sistema de finançament ja conté aquestes dues variables (bloc de competències comunes i sanitat, etc.), i no sembla, per tant, que sense una interpretació alternativa d'aquestes variables pugui canviar l'estat de coses.

Respecte de l'aplicació de les regles de modulació, la redacció actual diu que l'aplicació de regles de modulació s'haurà de justificar de manera objectiva, sense una concreció més gran.

Amb relació al règim especial balear, és interessant la referència a la disposició addicional sisena del concepte de pluriinsularitat. Així mateix, també és interessant que el seguiment de l'aplicació del REB es faci en el marc de la Comissió Mixta esmentada. El que no és tan interessant és que no hi ha cap termini establert per aprovar i modificar la Llei, ni del que pugui aportar de més una nova revisió respecte del text ja aprovat. Finalment, tampoc no és gaire atractiu el fet que les millores relatives no es refereixen a les que ja dona el Govern central a les Canàries, sinó a les que estableixi la Unió Europea per a tots els territoris insulars, excepte per als ultraperifèrics.

En definitiva, si bé és cert que l'Estatut obre la possibilitat de millorar l'actual model de finançament, també ho és que, tot i tenir el reconeixement de totes les CA i del Govern de l'Estat sobre el greu perjudici que han patit i pateixen les Illes Balears en matèria de finançament, la via de solució és poc clara. Depèn de nou de la consideració que en pugui fer en cada cas «el govern amic» de torn, qüestió que tal com hem assenyalat és contrària a l'esperit de pacte transparent, intrínsec al federalisme fiscal.

Consideracions finals

Al nostre entendre, ha resultat paradoxal que les mancances en el finançament autonòmic, que afecta, a més, un territori discontinu com el nostre, que pateix sovint el fenomen de la doble insularitat i una no nada llei de règim fiscal, no hagin generat un nivell de controvèrsia més ampli. Al marge de les interpretacions polítiques que cadascú en vulgui fer, no sembla que hagin esclatat en un veritable descontent social pel fet que la societat de les Illes, per bé o per mal, sembla que

ha après a viure d'esquena, al marge o independentment del sector públic: la sanitat i l'educació privada, tot suplint la pública, el deteriorament de la qualitat de vida per les insuficiències de l'habitatge social, les xarxes de protecció familiar i un relatiu altruisme per als dèficits dels serveis socials, han suplert parcialment les anteriors carències. Aquest fet, com diem, té aspectes positius (evita configurar una dinàmica en què certes parts de la seva societat responen als incentius generats pels subsidis de manera perversa), però molts d'altres de negatius: es deteriora l'oferta de béns públics (allò que en principi és de tots i no és de ningú, acció que correspon salvarguardar específicament als poders públics) i no s'acaba consolidant el mínim capital social (formació, inversió, valoració de la qualitat de vida) per fer front amb garanties al futur de les nostres illes com a comunitat desenvolupada.

**Guillem López Casasnovas és catedràtic de la Universitat Pompeu Fabra i Joan Rosselló Villalonga és professor de la Universitat de les Illes Balears.*



Carrer d'en Rubí, 5
Tel. i Fax 971 71 38 21
07002 Palma (Mallorca)
quart_creixent@palma.infotelecom.es

LLIBRES DE TOTS
ELS PAÏSOS
CATALANS



LLIBRES INFANTILS
I JUGUETES



LLIBRES DE TEXT



DISCOS I CASSETTES



SERVEI
DE LLIBRES
ESTRANGERS

arts
xisco
gràfiques

Tel. / fax: 971 475 754

La Plataforma Cívica: «Demanam als partits polítics un gran acord de finançament per a les Balears»

ALEXANDRE FORCADES JUAN

Un ampli espectre de la ciutadania de les Illes ha constituït la Plataforma Cívica Balear en constatar el permanent i injust finançament estatal de la nostra comunitat autònoma —que repercuteix greument en el benestar dels nostres ciutadans— i la incapacitat dels polítics de les Balears per solucionar el problema.

La Plataforma consta d'una junta gestora i d'unes entitats adherides. En vista dels seus integrants, podem afirmar que la majoria dels ciutadans de les Balears són conscients del problema i volen que se solucioni immediatament.

Perquè el lector tenguí coneixement de la gravetat de la situació, explicarem breument què és el finançament públic.

El finançament públic té dos components bàsics:

- El finançament de l'estat del benestar: sanitat, educació, assistència social, pensions..., pel qual tots els espanyols som iguals i, per tant, hauríem de tenir el mateix finançament per càpita i els mateixos serveis públics.
- El finançament del capital públic: hospitals, escoles, residències per a gent gran, carreteres, trens..., pel qual s'entén que tots els espanyols han de tenir un capital públic semblant.

En analitzar aquestes magnituds, observam que les Balears estan a la coa d'Espanya en els dos casos i és, a més, la comunitat que més impostos paga. Això suposa una discriminació inacceptable que provoca uns greus efectes negatius en el benestar dels ciutadans de les Balears i, especialment, en els que tenen un nivell de renda més baix.

Per aquesta raó es crea la Plataforma, perquè els partits considerin aquest problema un assumpte d'estat i s'uneixin per aconseguir un finançament just.

Les Balears pateixen les conseqüències d'un sistema de finançament obsolet, injust i discriminatori que ha provocat que **estiguem a la coa d'Espanya en capital públic i en el finançament per càpita de l'estat del benestar**. Donada la persistència d'aquesta situació, s'observa que amb el sistema actual no paga més el més ric sinó el que pitjor negocia.

Vegem-ne unes quantes dades molt aclaridores:

- Tenim el pitjor finançament d'Espanya de la sanitat pública i de l'educació, circumstància que provoca que siguem la comunitat espanyola amb més fracàs escolar.
- Les Balears són, amb Madrid, la comunitat que més impostos paga per habitant, un 32% més que la mitjana, per sobre de comunitats que tenen més renda que nosaltres. Les Balears, pel que fa al PIB per càpita, és la setena comunitat autònoma d'Espanya, i en un estat just hauríem de ser també els setens en aportacions.
- Tot i que som els que més pagam, després de les aportacions a la solidaritat, som dels que disposam de menys recursos, un 21% menys que la mitjana.
- En resum: els ciutadans de les Balears **rebem només el 60% del que pagam en impostos**. Això fa que, segons la Fundació de Caixes d'Estalvis d'Espanya (Funcas), descendim al desè lloc en el millor indicador de la riquesa dels ciutadans, la renda de les famílies.



Com pot ser que la comunitat que més paga sigui la que té el pitjor finançament dels serveis públics i l'estoc més baix de capital públic? Quina solidaritat és aquesta en què pagam als que tenen millors serveis públics que nosaltres?

Aquest drenatge injustificat de recursos provoca que ens trobem amb una trista realitat que no se sustenta en opinions esbiaixades, sinó en dades:

- Segons l'INE, en el darrer quinquenni les Balears han estat la comunitat autònoma que menys ha crescut d'Espanya.

- Segons l'INE, si hi incorporam l'efecte inflació, les Balears han reduït el seu PIB per càpita en el darrer quinquenni.

- Segons l'INE, les Balears ocupen quant al PIB per càpita el sisè lloc d'Espanya.

- Segons la Fundació de Caixes d'Estalvi d'Espanya (Funcas), en el rànquing de renda personal disponible, l'índex que millor mesura el grau de benestar dels ciutadans segons aquesta entitat, **hem passat del quart lloc l'any 1995 al desè l'any 2004.**

Aquesta desviació injusta de recur-

sos ha provocat i està provocant una pèrdua important de benestar, una degradació del capital social i un dèficit de capital públic que cal restituir immediatament.

Consideram que els nostres polítics no han estat a l'altura a l'hora de defensar els interessos dels ciutadans de les Balears i s'han sotmès a les instruccions de les seves centrals. Si se sentien impotents, no han cercat el suport de la ciutadania, i aquest n'és el resultat.

La situació és inacceptable i insostenible. Requereix una solució immediata. No podem esperar més, i per això sol·licitam **la reforma**

ENTITATS INTEGRANTS DE LA PLATAFORMA CÍVICA BALEAR:

JUNTA GESTORA DE LA PLATAFORMA. MANIFEST DEL 22 JULIOL DE 2005
 CAMBRA DE COMERÇ DE MALLORCA
 CAMBRA DE COMERÇ DE MENORCA
 CONFEDERACIÓ D'ASSOCIACIONS EMPRESARIALS DE LES BALEARS (CAEB)
 PETITA I MITJANA EMPRESA DE MALLORCA (PIMEM)
 COL·LEGI D'ADVOCATS DE LES ILLES BALEARS
 COL·LEGI D'ARQUITECTES DE LES ILLES BALEARS
 COL·LEGI D'ECONOMISTES DE LES ILLES BALEARS
 COL·LEGI D'ENGINYERS INDUSTRIALS SUPERIORS DE LES ILLES BALEARS
 AGRUPACIÓ DE CADENES HOTELERES
 FEDERACIÓ EMPRESARIAL HOTELERA DE MALLORCA
 CERCLE D'ECONOMIA DE MALLORCA

Entitats adherides el 12 juny de 2006

COL·LEGI DE METGES DE LES ILLES BALEARS
 COL·LEGI DE FARMACÈUTICS DE LES ILLES BALEARS
 IL·LUSTRE COL·LEGI NOTARIAL DE LES ILLES BALEARS
 FOMENT DE TURISME DE MALLORCA
 COL·LEGI D'APARELLADORS I ARQUITECTES TÈCNICS DE MALLORCA
 FEDERACIÓ D'EMPRESARIS DE COMERÇ DE LES ILLES BALEARS (AFEDECO)
 ASSOCIACIÓ BALEAR DE L'EMPRESA FAMILIAR
 UNIÓ PROFESSIONAL DE LES ILLES BALEARS

Entitats adherides el 28 gener de 2008

ASSOCIACIÓ DE JOVES EMPRESARIS DE LES ILLES BALEARS

Entitats adherides el 28 juliol de 2008

COL·LEGI OFICIAL D'ENGINYERS TÈCNICS INDUSTRIALS DE LES ILLES BALEARS
 COL·LEGI OFICIAL D'ENGINYERS TÈCNICS D'OBRES PÚBLIQUES DE LES ILLES BALEARS
 COL·LEGI OFICIAL D'AGENTS DE LA PROPIETAT IMMOBILIÀRIA DE LES ILLES BALEARS
 COL·LEGI OFICIAL DE DECORADORS I DISSENYADORS D'INTERIORS DE LES ILLES BALEARS
 ASSOCIACIÓ DE FABRICANTS I EMPRESES AUXILIARS DE LA CONSTRUCCIÓ DE LES ILLES BALEARS (AFACO)
 COL·LEGI OFICIAL DE VETERINARIS DE LES ILLES BALEARS
 UNIÓ GENERAL DE TREBALLADORS DE LES ILLES BALEARS (UGT)
 COMISSIONS OBRERES DE LES ILLES BALEARS (CCOO)
 UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS (UIB)
 COL·LEGI D'ENGINYERS DE CAMINS, CANALS I PORTS DE LES ILLES BALEARS
 COL·LEGI D'ADMINISTRADORS DE FINQUES DE LES ILLES BALEARS

immediata de la Llei de finançament de les comunitats autònomes. A aquest efecte, la Plataforma va presentar als partits polítics de les Balears una proposta de reforma del model de finançament amb una sèrie de principis que consideram que ha de recollir la nova llei. Parlam de: solidaritat, transparència, paràmetres objectius, eficàcia, càlcul de les necessitats de despesa i recursos de les comunitats autònomes, capacitat i esforç fiscals...

Entenem que aquest gran acord nacional sobre el finançament autonòmic hauria d'incloure:

- Fixar uns criteris de solidaritat per a totes les autonomies de l'Estat espanyol, de manera que les més riques siguin les que més paguin i viceversa.
- Deixar clar que les comunitats de règim foral han de contribuir a la solidaritat com la resta. No hi ha d'haver privilegis, encara que hi pugui haver sistemes de gestió distints.
- Valorar l'estoc de capital públic: hospitals, residències per a gent gran, carreteres, ferrocarril, escoles, universitats... de totes les

comunitats per veure'n les mancances i a on s'ha de dirigir la inversió pública.

- Establir el percentatge màxim del producte interior brut en què una comunitat ha de contribuir a la solidaritat interregional.
- Acordar que l'Estat elabori cada any les balances fiscals de les comunitats autònomes, com a instrument de transparència i control de l'Executiu. Si es complissin els criteris anteriors, s'arbitrarien compensacions.
- Deixar clar que el règim especial de les Illes Balears és independent del finançament autonòmic perquè ha de compensar el cost de la insularitat.

Feim costat als nostres polítics perquè negociïn un finançament just, però per tenir èxit han d'anar junts com una pinya. Els ciutadans de les Balears esperam que els nostres polítics:

- Estiguin a l'altura del que s'espera d'ells.
- Anteposin l'interès de les Balears al del partit.
- Acordin conjuntament un finançament just per a les Balears.



- Defensin units al Consell de Política Fiscal i Financera i al Parlament un sistema de finançament just per a les nostres illes.

Per un finançament just.

**Alexandre Forcades Juan és president del Cercle d'Economia de Mallorca.*

Aquest curs comença, ...també per al

Centre
Balears Europa

què és
la Unió Europea?

Premi Europa
Joves Estudiants

Entre les activitats del Centre Balears Europa hi figuren les destinades als centres d'ensenyança:

Les sessions informatives estan dirigides als estudiants de 5è i 6è de primària, ESO, batxillerat i cicles formatius i pretenen donar una idea bàsica del què és la Unió Europea.

El Premi Europa Joves Estudiants és un concurs que s'organitza amb motiu del Dia d'Europa, 9 de maig. Hi poden participar els estudiants de 4t d'ESO, batxillerat i cicles formatius.

La persona que heu de contactar si estau interessats en participar en alguna d'aquestes activitats és: Catalina Morro Morey. telèfon 971 78 44 55 e-mail: cmorro@cbe.caib.es

GOVERN
de les ILLES
BALEARNS
www.illesbalears.cat

Centre
Balears Europa
Direcció General
de Fons Europeus

Carles Manera

«Les Balears fa decennis que hi perden,
i cal canviar aquesta situació»

MACIÀ CALAFAT

Entrevista

Carles Manera i Erbina (Palma, 1957) és doctor en Història per la UIB i en Ciències Econòmiques per la Universitat de Barcelona. Ha estat catedràtic d'Història i Institucions Econòmiques de la UIB. És autor de dos llibres i de diverses publicacions sobre història econòmica. Entre el 1996 i el mes de maig del 2003 fou el vicerector de Planificació Económicoadministrativa de la UIB. Des del 2007 és conseller d'Economia, Hisenda i Innovació del Govern de les Illes Balears.



Heu dedicat la vostra vida acadèmica a analitzar l'evolució econòmica de les Balears des d'una perspectiva històrica. Ara sou responsable de l'economia de les nostres illes. Es veuen de manera molt diferent els problemes de l'economia balear des de

ments moderns de l'economia mallorquina. Pensau que encara algú pot afirmar que l'economia mallorquina anterior al turisme era de simple subsistència?

Jo crec que avui en dia cada vegada és més difícil afirmar això, tenint presents les dades que ha recollit el Grup d'Estudis d'Història Econòmica i les aportacions de la Fundació BBVA,

tardataris que els altres. Fins i tot ara es parla amb un cert menyspreu de la classe empresarial i dels grups que tenen una certa potència en el mercat internacional, quan les Balears, essent un territori tan petit, han generat en tota la seva història recent unes nissagues d'empresaris amb una capacitat enorme d'adaptació al mercat i de generar exportació de mercaderies o de serveis. I tot això ho han fet innovant.

«La situació de les finances públiques és molt preocupant»

la universitat o des d'un càrrec de responsabilitat política?

La diagnosi que vàrem fer en el seu moment sobre l'economia balear continua vigent, encara que es veu de manera diferent l'aplicació de les polítiques econòmiques concretes. El pes excessiu de la construcció com a motor del creixement, un consum desaforat de territori, la necessitat d'una major inversió en coneixement, la urgència de repensar el model de creixement..., tot això és plenament vigent en aquests moments. El problema és que l'economia real moltes vegades té constriccions que no apareixen en els models teòrics.

Els vostres estudis varen ser pioners en el coneixement del procés d'industrialització a les Illes Balears, del qual vàreu destacar que era més important del que tradicionalment s'havia dit. Posteriorment, al vostre llibre *Història del creixement econòmic a Mallorca* vàreu reafirmar els ele-

ments moderns de l'economia mallorquina. Pensau que encara algú pot afirmar que l'economia mallorquina anterior al turisme era de simple subsistència?

que ha fet un recorregut del PIB de les comunitats autònomes des dels anys vint fins ara. Tots els estudis demostren que les Balears estaven en una posició molt avançada en el rànquing de comunitats autònomes ja des dels anys vint en termes de renda per càpita i de generació de riquesa. Les Balears tenien una estructura molt diversificada, amb un pes gens menyspreable del sector secundari i, alhora, el sector de serveis era rellevant des dels anys cinquanta. Evidentment, la gran embranzida es produeix amb l'economia turística, quan l'estructura econòmica varia de dalt a baix, quan el sector de serveis comença a ser el sector motor i genera un vuitanta per cent de la renda.

Per quins motius pensau que s'ha mantingut aquesta visió d'endarreriment econòmic?

A Mallorca hi ha un autoodi cultural notable, que també hi ha des del punt de vista econòmic. Sempre es creu que aquí érem més re-

Sempre heu defensat que en una economia mallorquina centrada en el turisme era possible mantenir un sector secundari d'una certa importància. Això no obstant, les polítiques dominants durant els darrers anys no han anat en aquesta direcció. Des de la vostra responsabilitat actual, encara creis que és possible impulsar a les Balears un sector industrial no estrictament vinculat a la construcció?

En aquest moment el que no pot fer el sector públic és inventar-se activitats. A les Balears tenim una experiència històrica molt important en alguns sectors industrials. El més conegut és el calçat, que és el que resisteix més bé els avatars dels mercats internacionals. Encara resta un cert espai per a aquest sector industrial, i ha de tenir el suport de l'Administració en forma d'ajudes a la distribució i a la connexió amb l'exterior. La diversificació de l'economia se centra en el suport a aquests sectors que produeixen amb un alt valor afegit en forma de disseny, de conei-

GRUP AVA



Viajes

Martel

BAL. 029 M/D

**PONT DE
LA CONSTITUCIÓ**

BERLÍN del 05 al 09 de desembre 685 EUROS
MUNIC del 05 al 09 de desembre 620 EUROS
VIENA del 05 al 09 de desembre 650 EUROS
GRANADA del 05 al 08 de desembre 505 EUROS
SEVILLA del 06 al 08 de desembre 316 EUROS

ESPECIAL CAP D'ANY A LAPÒNIA
VOL DES DE PALMA
28 de desembre al 02 de gener 1.845 EUROS

CONSULTAU-NE MÉS INFORMACIÓ

Oms, 50 · Ap. de correus 696 · 07003 · Palma (Mallorca) · Tel. 971 72 38 42 · Fax 971 72 69 42
A/e: ventas@viajesmartel.com

xement, de capacitat... encara que la fabricació *strictu sensu* no es faci sempre a les Balears. Però em sembla cada vegada més important la diversificació del sector terciari. Es tracta d'anar cap a línies d'actuació de caràcter quaternari i quinari, és a dir, les que representen l'embranchada de les tecnologies de la informació i la comunicació i les que signifiquen gestionar el lleure i la cultura. En aquest sentit, hem fet una aposta molt ferma pel creixement i el desenvolupament del Parc BIT, que es va crear fa anys per iniciativa del conseller Forcades i del rector Nadal Batle. Hem iniciat una política molt potent per promoure la diversificació del teixit productiu enfocat al sector terciari.

Quan éreu a l'oposició ja vàreu denunciar un endeutament galopant de les institucions públiques. Des de la vostra arribada al Govern, han començat a sortir nombroses irregularitats. Quina és la situació econòmica actual del Govern?

La situació de les finances públiques és molt preocupant, i no tant per un increment del deute. Jo no estic en contra que una comunitat autònoma s'endeuti, però no ho pot fer de manera brutal perquè computa uns ingressos que no tindrà al seu pressupost. No es pot endeutar per cobrir desviacions pressupostàries draconianes, de prop del 300%, perquè ha gestionat malament la gestió de les pròpies obres. No es pot endeutar perquè hi hagi càlculs erràtics en l'execució dels pressuposts. Això és el que vàrem



Més de 150 anys cuidant el nostre futur

Sostenibilitat

força

arrels

futur

Energia sostenible, un futur més segur

Des de sempre impulsam amb energia el desenvolupament sostenible i el futur de les nostres illes

E gesa endesa



criticar. És evident que si una comunitat necessita fer inversions per desenvolupar-se, està en el seu dret d'endeutar-se, però sense perdre de vista aquest idea de prudència financera. El caramull d'irregularitats que han sortit són, al meu parer, el resultat de la sensació d'impunitat que tenia l'anterior govern. No hem anat a perse-

guir a ningú, el problema és que les coses eren tan cridaneres que estirant d'una factura han anat sortint coses. Tot plegat condiciona moltíssim les finances públiques. A més hi ha un altre factor: la situació de crisi que patim minva la capacitat de recaptació de la comunitat, amb la qual cosa la nostra possibilitat d'intervenció queda

més limitada. Això ho compensarem mantenint la política d'inversions.

Fins quin any haurem de pagar el deute de les carreteres, del Palma Arena...

Això és una hipoteca per a molts d'anys. Un vuitanta per cent del deu-

La revista per als més joves
feta a les Illes



VISITA'NS
AL WEB



www.esquitx.cat

subscriu-t'hi!

te que varem generar el 2008 ha estat per cobrir forats, llacunes i desviacions. Intentam que les empreses que han fet una feina avalada i documentada cobrin al més aviat possible. Durant la legislatura passada hi va haver empreses que varen estar en situacions de dificultat per la manca de cobrament de les feines fetes.

La crisi està afectant sectors importants de l'economia. Quines mesures ha posat en marxa el Govern per pal·liar aquests efectes?

Primer de tot, hem de dir clarament que un govern autonòmic té un marge de maniobra limitat. Tampoc no té marges importants el Govern estatal, que abans tenia la política monetària per jugar i ara no la té. No obstant això, en els marges que ens podem moure el Govern ha plantejat tretze mesures concretes que el president va anunciar el primer de juliol, entre les quals hi ha la contractació temporal de treballadors que quedin sense cobertura de desocupació a partir del setembre i l'octubre per a un període de tres i quatre mesos. Això suposa una inversió de prop de vuit o nou milions d'euros. D'altra banda, estam donant liquiditat al mercat, amb unes operacions de crèdit de 280 milions d'euros per tirar endavant projectes d'inversió i pagament d'obres ja fetes. També hi ha una acceleració de les subvencions a les petites i mitjanes empreses, un increment de les línies de l'Institut de Crèdit Oficial per un valor de trenta milions d'euros... És un paquet de mesures de caràcter conjuntural que abasten des de setembre i octubre de 2008 fins a març de 2009, i que representen un volum de cinc-cents milions d'euros.

La construcció és la indústria més afectada, com era d'esperar després d'uns anys de creixement desbocat. Pensau que ha arribat el moment de promoure una reconversió del sector?

El sector s'està reconvertint tot sol. Una indústria que ha arribat a tenir 50.000 treballadors a les Illes Balears està sobredimensionada. Aquest sector s'ha d'adaptar a la situació del mercat, llevat que vulguem encimentar totes les illes, que no és el model que defensam. Aquests ajustaments són dolorosos, impliquen un increment de la taxa d'atur i problemes en el món empresarial. Les Illes Balears tenim encara una taxa d'atur del 7,9%, quan la de l'Estat està a l'11%. La situació relativa, per tant, és més tolerable.

Una de les conseqüències d'aquesta situació és la manca de liquiditat de les entitats financeres. Quina és la situació del sector?

Dins el sector financer, com a conseqüència del que està passant als Estats Units, hi ha una malafiança entre les entitats a l'hora de deixar-se doblers. Això genera problemes de liquiditat en el mercat financer. De totes maneres, vull enviar un missatge de tranquil·litat: el sistema financer espanyol està més regulat que el d'altres indrets i les entitats estan més blindades. Això no vol dir que el que passa allà no ens esquitxi, perquè el mercat financer està molt globalitzat, però hi ha una situació de solvència total en els bancs i caixes espanyols i balears.

Un dels altres aspectes denunciats quan éreu a l'oposició era la manca d'inversió en I+D+i. Quines polítiques heu posat en marxa per posar-hi remei?

D'entrada, hem incrementat la partida d'I+D+i en un trenta per cent el 2008 i hem tirat endavant una política de construcció de nous edificis per a centres d'investigació al Parc BIT. I, en temes d'innovació *strictu sensu*, hem estimulat tres clústers empresarials també al Parc BIT: un de relacionat amb empreses turístiques i *software*, que és Tursitech; un altre d'audiovisual, i un tercer de biotecnològic, en el qual la connexió amb la universitat serà més potent. També s'està desenvolupant una línia per diversificar l'estructura econòmica. No és un tema que es faci d'un dia per l'altre, però hem aconseguit una dada important, i és que l'aportació al PIB de les TIC ja representa més del cinc per cent. Estam parlant d'una activitat de nova planta molt intensiva en coneixement, d'altíssim valor afegit, que exporta tecnologia a l'exterior i que té una ocupació de territori molt petita, i per tant les seves externalitats negatives són mínimes. I que genera una sinergia molt poderosa entre les empreses. Ens interessa aquesta idea de districte tecnològic, d'economies d'aglomeració de petites i mitjanes empreses que poden generar una activitat sinèrgica entre la universitat i el teixit productiu.

Un aspecte que incideix en la formació dels treballadors és l'educació. Sembla que les Balears són líders en indicadors negatius, com fracàs escolar, abandonament pre-

EL MIRALL
amb el suport de



Consell de Mallorca

ESTOP
ESTUDIS TOPOGRÀFICS



- Plànols Topogràfics
 - Mesuraments
 - Replanteigs
- Fotografies aèries
 - Verticals
 - Panoràmiques
- Publicitat aèria
- Peritages
- Valoracions
- Projectes agrícoles
- Estudis mediambientals

Plaça Rosselló, 4A, 3r - Tel. 971 72 33 56 Fax 971 71 89 01
www.estop.org E-mail: estop@estop.org

matur d'estudis i manca de llicenciats universitaris. A més, l'educació ha estat històricament molt mal finançada. Des del vostre punt de vista, què s'hauria de fer perquè el sistema educatiu contribuís al creixement econòmic?

És un problema difícil de resoldre perquè, no obstant les dificultats que passa actualment l'economia, el mercat de treball és molt dinàmic a les nostres illes. Per tant, hi ha la temptació d'abandonar els estudis aviat. Això explicaria que hi hagi una població molt jove en el mercat de treball. Aquí, el sector públic ha de posar en marxa projectes educatius que apaivaguin el fracàs escolar. Evidentment, cal que en el model de finançament que s'està negociant sectors estratègics com sanitat, educació i polítiques socials tinguin millors dotacions.

Els consellers del Bloc i d'UM han protestat perquè les seves àrees estan mal finançades. No hi ha el perill que el Govern sigui massa estricte en la contenció de la despesa pública i que el 2011 no pugui presentar gaires actuacions fetes?

Neg la major, que hi hagi una retallada de la despesa pública. Hi ha un plantejament, precisament, d'expansió de la inversió pública amb vista al 2009. El 2008 ja hi ha hagut una inversió de 700 milions d'euros. Per fer-se'n una idea, el 2007, any electoral, el PP va presupostar una inversió de 400 i es-

caig milions d'euros. No es pot dir que des de la Conselleria hi hagi hagut contenció. Les inversions estan garantides i, si això implica incrementar el deute ho farem, res més lluny de l'ortodòxia econòmica que defensa el dèficit zero en èpoques de crisi. Pensam que en situacions de recessió el sector públic ha de fer polítiques keynesianes, d'increment de la despesa pública com a motor de l'economia. Això ens diferencia de la política conservadora, que defensa reduir la despesa pública i davallar impostos. Respecte al conflicte entre grups pel pressupost, obeeix als estira-i-arrosses normals en un govern, tant si és multicolor com monocolor. Tenc experiència d'elaborar pressuposts dins la universitat i allà passa exactament el mateix. Quan s'han de repartir recursos la gent discuteix.

La inversió de l'Estat a les Balears durant el període democràtic ha estat molt petita. Quines creis que són les causes d'aquesta situació?

Aquí tenim un dèficit d'inversió de l'Estat que ve, no de l'època democràtica, sinó de més enrere. Les dades que tenim de formació bruta de capital des de l'any 1955, estudiades per la Fundació BBVA, delaten que el capital públic invertit a les nostres illes és anèmic, per comparació a l'embranchada del capital privat, que l'ha hagut de suplir. Aquest és un problema que està determinat per la nostra dimensió com a territori; pel nostre pes polític limitat; per la capacitat

del nostre teixit productiu; i també per la idea que som rics. I quan un és ric l'Estat considera que no l'ha d'auxiliar. Aquesta imatge ha estat negativa. Les Balears tenen enormes deficiències estructurals pel que fa al seu capital públic. I això s'ha de corregir, tant per a les inversions de l'Estat com per al model de finançament.

El Govern té prevista la signatura de diferents convenis d'inversió de l'Estat. La sensació dominant és que els doblers no estan arribant amb una celeritat suficient. Això no posa en perill els projectes del Govern per a aquesta legislatura?

S'ha signat recentment el conveni de carreteres, que està pendent dels encàrrecs de gestió del Govern espanyol; i tenim en marxa el conveni del tren, que ha estat aprovat pel Consell de Ministres i ha de tenir una primera anualitat el 2009. Cal que el Govern espanyol consideri que les Balears tenen una economia dinàmica, estratègica en el conjunt de l'economia espanyola, i que no ens continuï veient com un arxipèlag perdut, amb capacitat per continuar desenvolupant-se sense cap suport extern. Reclamam que retornin a les Balears una part dels recursos que se'n du l'Estat. Volem ser solidaris, sempre que això no faci malbé la capacitat de prestar serveis públics de qualitat als nostres ciutadans. Les relacions no són dolentes, però han de millorar notablement. La receptivitat que hem trobat en el tema del tren hauria estat

**ELS
NOSTRES
POBLES**

suplement
d'EL MIRALL

amb el suport de:



**Govern
de les Illes Balears**

Conselleria de Presidència
Direcció General de Comunicació

**GOVERN
de les ILLES
BALEARS**

www.illesbalears.cat

molt difícil amb un govern d'un altre signe. Tenim l'experiència de l'etapa Aznar, en què va arribar un 0,7% de les inversions de tot l'Estat, una dada pràcticament de cooperació. I hi havia un ministre mallorquí assegut al Consell de Ministres. Això és una misèria. Hem de superar això, que va passar en l'època Aznar i en l'època González. Reclamarem el que és just per a les nostres illes.

Hi ha consens que les Illes Balears estan a la coa en finançament. Quina quantitat seria necessària perquè els serveis que presta el Govern estiguin ben finançats?

No crec prudent donar una quantitat. Això és una negociació complicada, i ni Castells ni Montilla, ni cap altre conseller d'Hisenda estan donant una xifra. Les quantitats estan sortint, o de partits polítics que estan a l'òrbita dels governs, o d'institucions privades, com el Cercle d'Economia. Tenim una idea del que ha de ser el model de finançament. Ara es tracta d'entrar en un procés de negociació que serà dur, en què la teoria dels jocs tindrà un paper important, i la qüestió serà qui destapa les cartes primer. Solbes mateix no dóna ni una sola xifra. Per tant, jo, de moment, vull ser prudent.

Quins criteris hauria de seguir el nou model de finançament perquè fos satisfactori per a les Balears?

En primer terme, comptabilitzar la població en termes reals i dinàmics. No podem continuar treballant amb dades demogràfiques del 1999, quan la població ha crescut un 33%. Estam en una situació draconiana quant a finançament per càpita, vint-i-quatre punts per sota de la mitjana. En segon terme, és important que es tenguí en compte el fet insular. Altres comunitats autònomes parlen de dispersió de la població, i nosaltres tenim el problema de la insularitat, que multiplica els costos de les nostres

empreses. Un tercer element que cal tenir en compte és la clàusula de tancament del model, que té unes regles de modulació que poden perjudicar les comunitats autònomes que tinguin creixements importants en finançament. No pot ser que, si puja molt perquè parteix de bases molt fràgils, se'ns vulguin aplicar unes normes de modulació que ho dificultin. I finalment, el fons de suficiència no pot ser una espasa de Dàmocles que, en nom de la solidaritat amb altres territoris, minvi la capacitat del nostre sector públic per donar serveis al nivell de la mitjana de l'Estat.

Aquesta negociació passa per fer un front comú amb les comunitats que estan mal finançades (Catalunya, País Valencià, Madrid)?

No tant un front comú com prendre consciència que tenim una situació similar: a totes ha augmentat la població –insistesc, el cas de les Balears supera el de Catalunya o el País Valencià–; són comunitats mal finançades –insistesc, les Balears molt per sobre–; són comunitats amb dèficit fiscal –insistesc, les Balears també molt per sobre. L'altre dia Solbes deia als diputats de Catalunya una cosa respecte de la qual tenia raó: «Si vostès em diuen que Catalunya és la comunitat autònoma més mal finançada, els he de dir que no.» La pitjor finançada és la de les Illes Balears, s'agafi la metodologia que s'agafi. Pensant en clau estrictament de comunitat autònoma, la nostra realitat és molt diferent de la d'Extremadura, Astúries o Castella-la Manxa, i hem de mantenir una negociació ferma que millori les condicions de vida dels nostres ciutadans. I si això significa tenir posicions polítiques diferents de comunitats autònomes on la sinergia política és més alta, la nostra aposta és millorar el finançament autonòmic per sobre d'altres consideracions.

Amb la publicació de les balanques fiscals i després amb les de-

claracions de diferents membres del Govern espanyol hi ha hagut un reconeixement del dèficit fiscal de les Balears. Aquest reconeixement significarà un canvi en la situació o la pressió de les comunitats autònomes que surten guanyant amb l'actual sistema l'impedirà?

Les que no volen que canviï res intentaran mantenir el finançament actual. Altres comunitats autònomes diuen que no hi volen perdre, i ho entenc, però jo el que deman és que em deixin guanyar. Les Balears fa decenni que hi perd, i cal canviar aquesta situació per una qüestió de justícia econòmica. Si l'Estat vol que l'economia sigui potent, el que ha de fer és tenir molta cura dels que fan de motor econòmic. En el cas espanyol són les comunitats autònomes de la franja mediterrània. No dic que a altres indrets no hi hagi dinamisme, però on s'està generant una part important de la renda és aquí.

En quin moment està la posada en marxa del règim especial de les Balears?

Quan acabem la negociació del model de finançament ens hi posarem. Dins l'Estatut el finançament té tres potes: la inversió de l'Estat, el model de finançament i el règim especial. Les inversions de l'Estat les vàrem negociar l'any passat amb un acord de 2.800 milions d'euros en set anys, crec que positiu tenint en compte com està redactat l'Estatut, que és poc concret. L'acord significa passar de 200 a 400 milions d'euros cada any. Sobre el model de finançament hi estam treballant ara. I el tercer estatí és el règim especial. La Conselleria d'Hisenda hi començarà a fer feina a partir de gener i febrer. Demanarem que el fet insular sigui tingut en compte dins el model de creixement. Tenim serioses dificultats per ser territoris discontinus i pels costos d'insularitat. És important tota la política d'inversions que se'n derivarà.

La llibertat de somiar

JOAN GUASP

Si un bé intrínsec és nostre del tot, sense que sembli que ningú no ens el pugui confiscar com tants d'altres, és la capacitat que tenim, les dones i els homes, el humans, de fantasiar, de somiar.

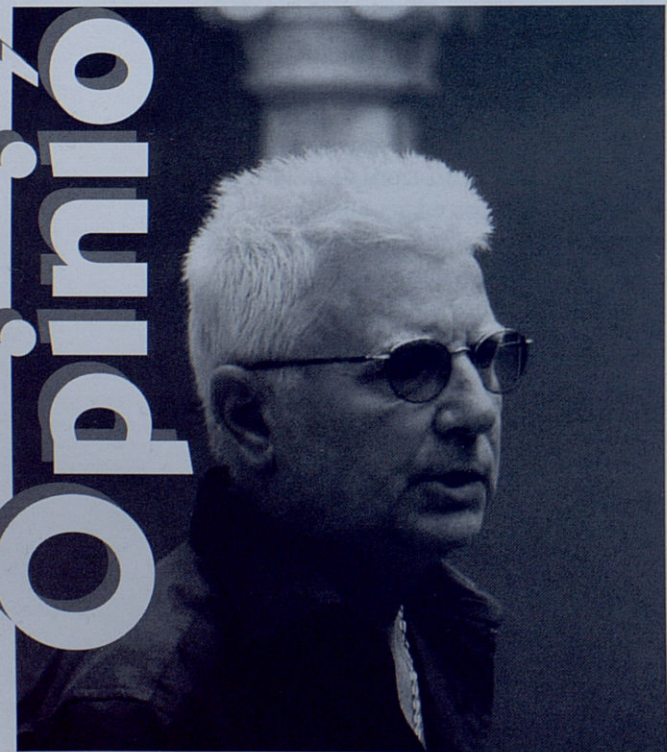
Jo somio sovint. Tinc necessitat de fer-ho. Ja podeu suposar que això de somiar a voluntat i, a més, de somiar allò que un vol somiar, s'ha de fer de manera conscient. És a dir, es tracta de fer-ho estant ben atent, amb els cinc sentits: allò que en diem somiar de despertar, o divagacions d'un desenfeinat, la qual cosa ve a ser quelcom semblant, o superior, a imaginar. Idò, això. Jo divago i somio de despertar moltes estones del dia, ja que és l'únic aferrataill a què em puc agafar quan les coses succeeixen de forma diferent de la que jo voldria. En els últims temps hi ha un tema que em lleva la son i em fa somiar molt. M'imagino situacions que segurament no s'esdevindran mai, però de les quals, per una raó o per l'altra, jo trec un gran plaer personal. Un d'aquests «temes» que em rondina pel capet de fa estona és el «tema Nadal». No em puc treure de la mollera com és possible

que un al·lot nascut a Mallorca i criat a Mallorca actuï, al marge de la seva especialitat esportiva, així com ho fa. El seu comportament no s'adiu gens amb la presumpta educació rebuda des de nin, tant a casa seva com al seu poble, com al seu entorn d'amics i familiars. O això és el que jo penso. Arribats en aquest moment de perplexitat, em serveixo de la meua màgia dels somnis perquè, aplicant-me-la a mi mateix, veig les coses com haurien de ser o, millor dit, com m'agradaria a mi que fossin.

Ara que en Rafel Nadal és el número u del tennis mundial, ara que ha aconseguit guanyar Federer a la

pista central de Wimbledon, ara que ha obtingut la medalla d'or olímpica i ara que se li ha atorgat el premi Príncep d'Astúries de l'Esport, és quan tinc una necessitat imperiosa de somiar de despertar. És ara quan em cal fer ús de la meua privilegiada capacitat imaginativa, de la meua immensa llibertat onírica.

I, què és el que he somiat? Res de l'altre món, sinó quelcom del tot lògic i natural per a una persona com jo que ja porta més de seixanta anys a l'esquena i n'ha vistes de molts de colors. He tingut un somni meravellós. He somiat que, en entregar a Rafel Nadal el premi Príncep d'Astúries, en el moment de rebre'l, dirigia unes paraules d'agraïment a tots els presents i absents. Tenint en compte que no tan sols, segons s'ha publicat, se li entrega aquest premi per la seva fortaleça física i la seva tècnica a les pistes de tennis, sinó també per la seva humilitat abans i després dels partits i pel seu edificant tarannà com a persona, el meu somni m'ha dut a recordar les paraules de Pau Casals a la seu de les Nacions Unides quan se li va retre un homenatge internacional: *I am catalan*. He somiat que en Rafel Nadal, encara que no ho hagi viscut personalment, coneixia aquelles imatges i aquelles paraules del mestre Casals i que, d'alguna manera, atret per la bona conducta que el premi que li atorgaven li atribuïa, se les havia volgut fer seves. Dret davant el faristol del Teatre Campoamor d'Oviedo, es dirigia als assistents i els deia una sola frase, molt breu, en castellà: *Yo soy catalán: catalán de Mallorca*. Després continuava parlant, però ja no tornà a pronunciar cap paraula ni una en el combatiu



idioma de Castella, sinó que en tot moment ho féu en el seu dolç català de Porto Cristo, justificant-se en el fet que, com qual-sevol dels presents, tots amants de la seva cultura, ell també s'estimava la seva cultura pròpia, la llengua de la qual era la capdavantera. Explicava que ell havia nascut a Manacor, a la zona del Llevant de Mallorca, i que formava part d'aquella terra i d'aquella història. Deia, clar i català, que ell no podia defugir la seva naturalesa singular, que era un ésser sensible i romàntic malgrat haver guanyat tants tornejos i tants premis i tantes medalles. Per tant, com a ésser humà, era lliurement conscient que s'havia de comportar com a tal, i els éssers humans estimen el seu lloc de naixement, la seva cultura, la seva identitat, la seva llengua, les seves tradicions, etcètera, etcètera. Dins el meu somni, no sé què s'empatollava en Nadal, amb molt d'orgull, sobre les rondalles mallorquines i sobre mossèn Antoni Maria Alcover. També feia referència al seu nom propi: exposava les se-

ves raons identitàries per dir, d'una manera per totes, com era conegut a casa seva, entre els familiars i els amics: no era *Rafael*, com molts periodistes i afeccionats li deien últimament, ni molt menys era *Rafa*, ni tampoc «*Vamos, Rafa*»; que ell des del dia que va néixer sempre havia estat Rafel i, de petit, Rafelet. Després afegia que no tenia res a veure amb àguiles imperialistes ni amb toros d'Osborne, que el seu poble era un poble orgullós del seu passat i del seu present, un poble de mobles de gran qualitat i de perles fines i de grans escriptors i poetes exquisits, i que la seva illa estava envoltada de mar transparent, verda i blava, com gairebé totes les illes del món, i que els illencs teníem la nostra pròpia manera de ser i de pensar i de sentir. I de parlar: el mallorquí, o el català en la seva modalitat mallorquina, com volguessin dir-li els que l'escoltaven, que tant li era. I xerrava i xerrava i xerrava, i jo quedava embadalit dins el meu somni, sentint-lo xerrar tant i tant, de tan i tan bé com ho feia.

Però després em «despertava» d'aquell somni, d'aquell acte màgic del meu magí eixelebrat, i m'adonava que res de tot el que havia somiat i imaginat no podia ser cert, perquè seria massa meravellós, tot un prodigi únic i irrepetible, i els prodigis només passen a les rondalles i a les contarelles, i que per molt manacorines que siguin les primeres, com el mateix Rafel Nadal, ni a Oviedo, ni a Madrid ni a Càceres no en tenien, d'aquestes, ni la més petita ideà.

Jo estava amarat de suor, perquè la basca ha estat feixuga a Mallorca aquesta primera quinzena del mes de setembre, però en el fons sentia una barreja d'alegria i de recança que no sé expressar del tot en aquest moment.

Malgrat això, no sé com així el món em semblava prodigiós i jo experimentava una gran eufòria. Tot devia ser fruit del valuósíssim tresor que tenim els homes de fruit d'aquesta llibertat onírica que ens converteix en éssers superiors quan de veritat ho volem ser.

Ajudes per a llibres Curs 2008/09

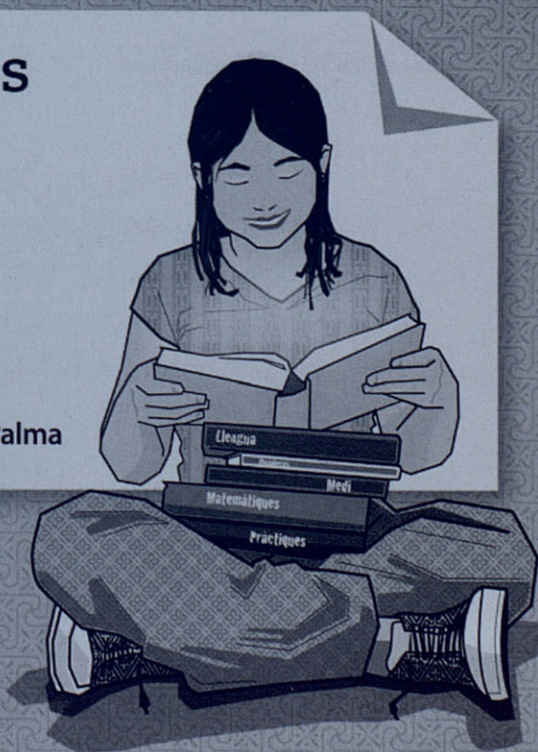
Sol·licita-les del 15 d'octubre
al 23 de desembre

- Presentar el justificant de compra

010

www.palmademallorca.es

Ajuntament de Palma



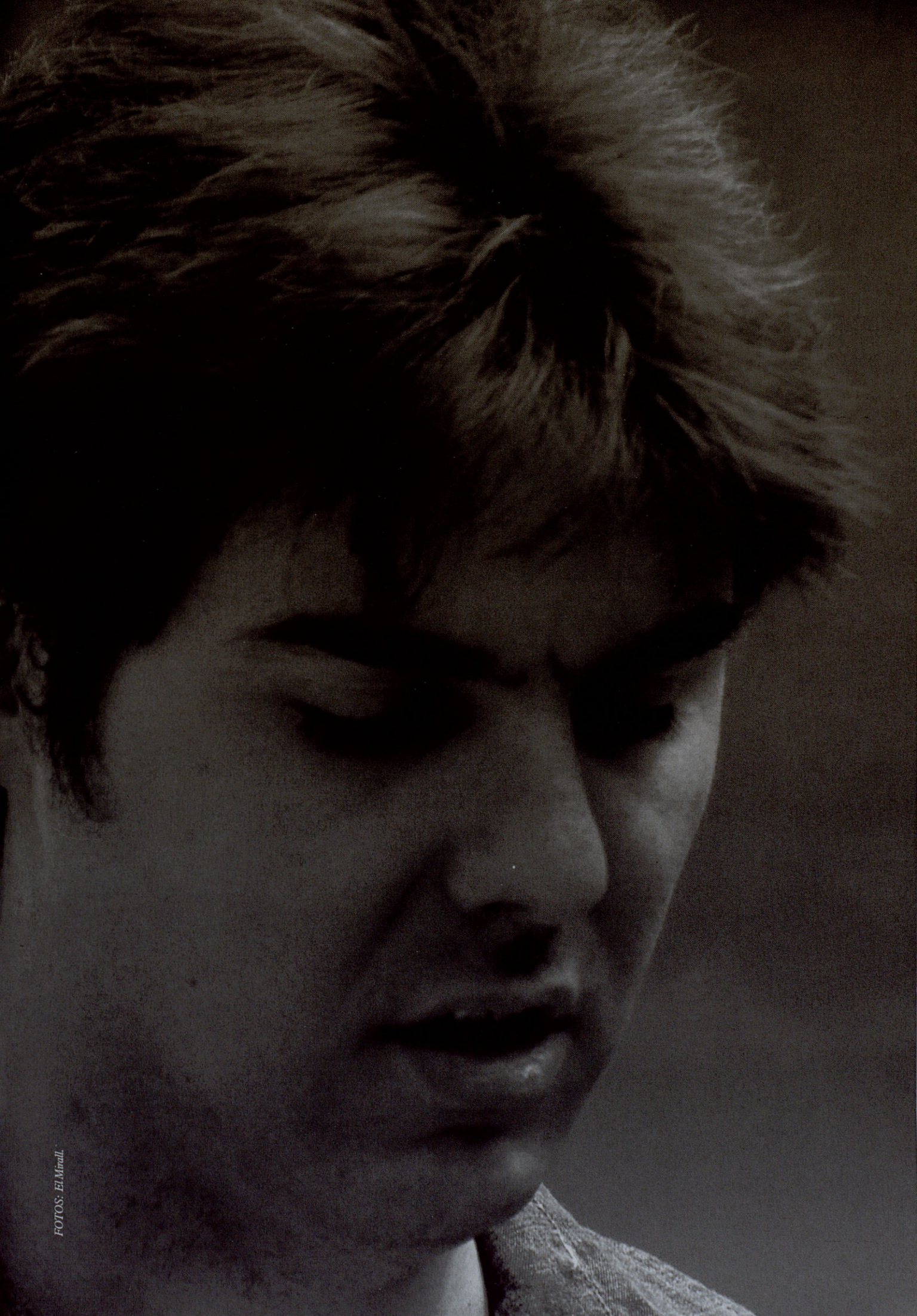
Melcior Comes

«La literatura catalana està a l'altura de
les millors literatures universals»

JOAN GUASP

Entrevista

Melcior Comes va néixer a sa Pobla l'any 1980. Llicenciat en Dret, irromp en el món de la literatura l'any 2003 amb *L'aire i el món*, premi Ciutat d'Elx del mateix any, i després escriu *L'estupor que us espera*, premi Documenta 2004. És coautor de l'assaig *Qui no mereix una pallissa* (2005), i posteriorment ha publicat *El llibre dels plaers immensos*, premi Ciutat de Palma 2006, i *La batalla de Walter Stamm*, premi Josep Pla 2008.



Digau-nos allò que voldríeu destacar del vostre currículum literari.

M'agradaria destacar dues novel·les: *L'estupor que us espera* i *El llibre dels plaers immensos*. Estic bastant satisfet, també, de l'assaig *Qui no*

la grandesa de Shakespeare, des d'un punt de vista reivindicatiu, més enllà de la curtesa de mires dels neoclàssics francesos...

Pertanyeu a la generació més jove d'escriptors catalans, i ho feis d'una manera destacada.

Com ho feis per publicar, guanyar premis de molt prestigi, i sobretot com ho feis per escriure tan bé?

«S'ha d'acceptar com a principi que escriure és una activitat vocacional»

mereix una pallissa!, que vaig publicar juntament amb altres joves autors fa uns quants anys; i també voldria ressaltar, entre tot el que he fet durant els últims temps, unes traduccions, la de *Sarrasine* i altres narracions, de Balzac, i la de l'assaig *Shakespeare*, de Victor Hugo, que sortirà a final d'aquest 2008 a l'editorial Ensiola.

La traducció de Shakespeare, de Victor Hugo, sembla una empresa molt agosarada.

És un treball important que he hagut de fer amb molta cura. Hugo, aquí, fa un manifest romàntic de

No hi ha fórmules. Tan sols hi ha el treball, l'obstinació i les ganes de guanyar-se el talent. Aquest acaba aflorant després d'insistir-hi molt durant moltes hores. Transpiració més que inspiració, segons deia l'inventor de la bombeta. Els premis vénen llavors tots sols, després d'haver fet l'esforç per aconseguir la millor feina possible. També s'ha de llegir molt i s'ha d'estimar els llibres amb passió, els autors i les obres que més t'interessen.

Estimar els llibres amb passió. Què voleu dir amb això? Com és

que els llibres es poden estimar amb passió?

Es tracta de contemplar-los com si fossin criatures vives. Els llibres són veritablement éssers vius: et parlen, et criden, t'interpel·len... Tot això i més. Hem de descobrir quines són les grans obres de la literatura universal i aprendre a estimar-les.

Parlem de l'activitat d'escriptor, entesa com una de les belles arts: Es neix escriptor o se n'aprèn?

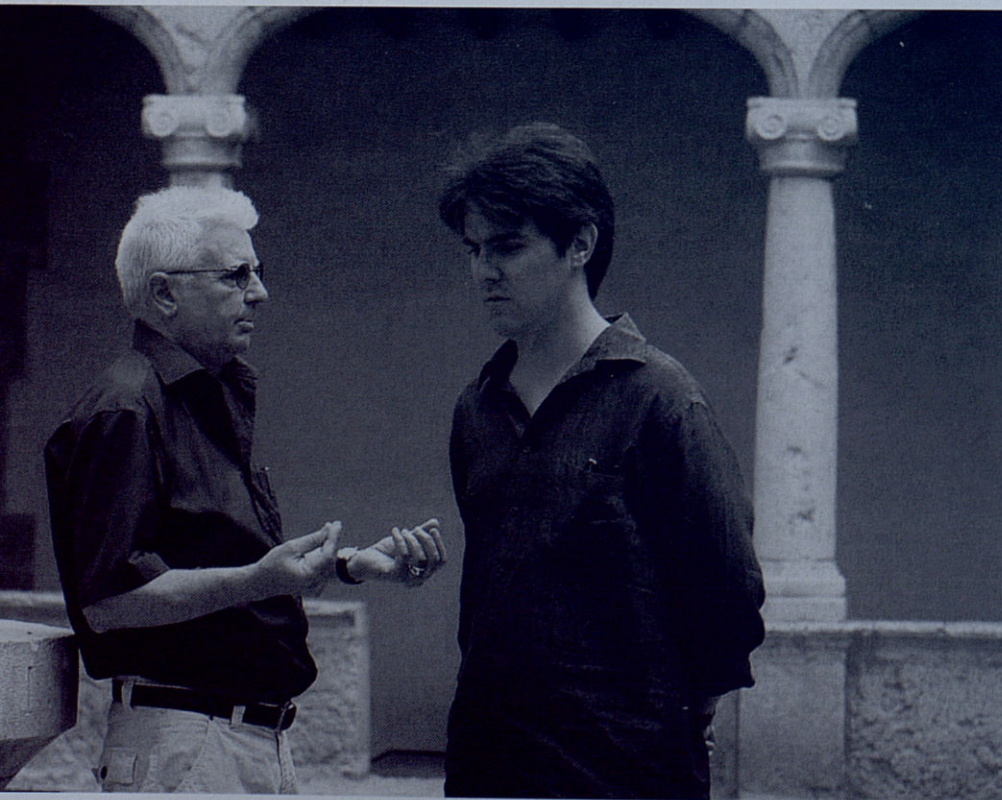
Tots els escriptors han nascut escriptors i també han hagut d'aprendre l'ofici. Jo crec que, com en totes les activitats, hi ha unes certes aptituds naturals. Dir que qualsevol pot ser escriptor és tan fals com afirmar que qualsevol pot fer boxa, esgrima, política o halterofília. Són necessàries algunes habilitats innates, almenys per arribar a fer alguna cosa extraordinària. Tot i això, l'ofici, l'aprenentatge, l'ensinistrament en unes tècniques i en una determinada manera de mirar i sentir el món... Tot això es pot aprendre i s'ha d'aprendre, i és tan important, o més, que les suposades habilitats innates.

Què preteneu escrivint: conèixer el món, conèixer-vos, conèixer els altres, divertir-vos...?

Tot això alhora: és una forma de coneixement, de la realitat, dels altres, de tu mateix, del passat i del futur. Aprens a mirar el món, a acarar-t'hi, a fer-lo bategar i a trobar la vena jugular a les coses. Qui no coneix els llibres està perdent-se una part molt important de l'experiència de què pot gaudir com a persona.

Oh, el gaudi personal... Què és això? Voleu dir que sou feliç escrivint? Com ho sou més, escrivint o llegint?

S'ha d'acceptar com a principi que escriure és una activitat vocacional, i en aquest cas es converteix en un treball molt agradable i atrac-



tiu. El que s'ha de fer és aprendre a estimar l'ofici d'escriure, i també el de llegir, si catalogam la lectura com a ofici en el meu cas concret. No es pot sostenir de cap manera la literatura si no hi ha una felicitat literària intrínsecament arrelada dins teu. A més a més, els gaudis personals es construeixen a partir dels dolors que abans un ha experimentat personalment; si no fos així, mancaria l'impuls i l'emotivitat, el contrast d'uns sentiments amb els altres.

Sembla que la vostra intenció és viure de l'escriptura: de la creació literària, de les col·laboracions periodístiques, de la crítica, etc.? És així? I si ho és, com ho veis ara mateix, molt abans encara de fer trenta anys?

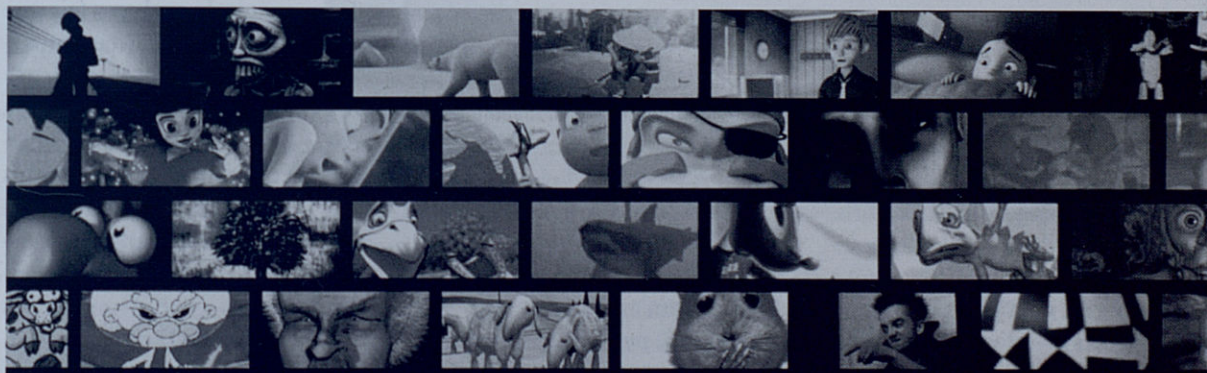
Ho veig difícil però possible. Cada dia és més difícil publicar i arribar a la gent, als lectors, i per tant cada dia és també més laboriós. Les publicacions són poques, i paguen malament, però amb feina i talent s'acaba aconseguint que els editors de diaris i revistes confiïn en la teva manera de fer.



És aquí on entra en joc el dolor, el patiment?

Tampoc no és exactament això. S'ha de patir per viure? En certa manera, sí, i en certa manera, no. Es tracta de tenir confiança en tu

mateix. Has de confiar en el teu propi talent. Jo hi confii. Mira, jo som el meu empresari, som un autònom, som el meu propi cap. En qui he de confiar si no confio en mi mateix? En el fons és un acte de disciplina i d'autoexigència.



animar.te

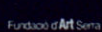
20 anys d'animació
per ordinador
a la UIB

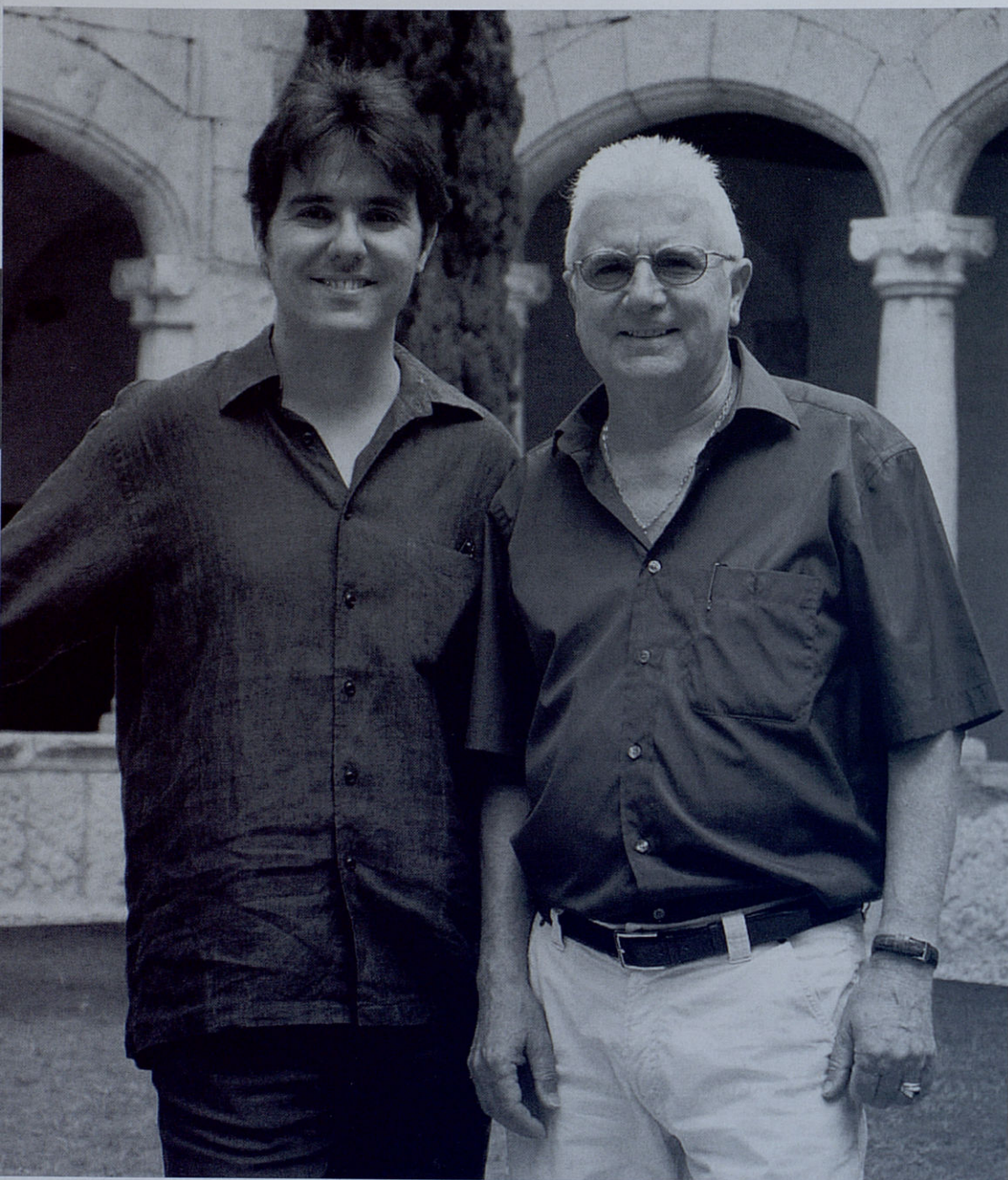
ES BALUARD 10/10/08 _ 01/02/09



ESBALUARD
museu d'art modern
i contemporani de palma

Plaça Porta de Santa Catalina, 10. 07012 Palma, Mallorca
Tel: 971 908 200 · museu@esbaluard.org · www.esbaluard.org





A força de llegir molt i constantment. Mitjançant aquesta lectura continuada, un arriba a saber allò que té valor, sempre que un no sigui rematadament estúpid. És així que acabes descobrint allò que és bo i allò que és dolent. Allò que t'emociona, que et fa bategar el cor, que et fa vibrar l'interior és que deixarà sempre la petjada perdurable.

Com sorgí la idea d'escriure *La batalla de Walter Stamm*, que enguany ha aconseguit el premi Josep Pla?

Doncs jo tenia una idea per fer una novel·la històrica, era un repte que m'havia plantejat. Tenia el marc, però no el protagonista, i no m'hi vaig posar fins que aquest se'm va presentar. El tema que més dominava era la Segona Guerra Mundial, tots els seus desastres i monstrositats, amb la seva enorme sagnia, la qual cosa feia que no em pogués treure imatges esgarriposes del cap: llegides en obres literàries i en moltes pel·lícules. Escriure una història, la d'un innocent obligat a anar al front a batallar, em va servir per exorcitzar-les.

Tant per gust com per treball, heu llegit ja tots els clàssics i gairebé tots els contemporanis: què n'heu après, dels uns i dels altres? És tan important, per escriure bé, llegir i conèixer allò que han escrit i escriuen els altres?

He llegit molts llibres, no ho sé, però sí que he llegit els clàssics: em mir la llista del cànon universal, de Bloom, i veig que tinc encara moltes llacunes. Hi ha una literatura extraordinària en la tradició i en el nostre present, i és bàsic apropiat-se a tot plegat per gaudir-ho i per millorar amb les obres que

els altres han arribat a assolir. Per escriure bé, però, en primer lloc has de forjar-te el gust literari i aconseguir destriar allò bo d'allò dolent; aprendre sobretot a llegir bé és el primer pas per escriure també amb una certa gràcia. Els mals escriptors solen tenir un gust pessim, i solen fer molt males lectures. Si tens grans models, però, si els teus mestres són els millors, pot ser que acabis fent alguna cosa que s'hi assembli.

Com s'aconsegueix això de destriar, en literatura, allò que és bo d'allò que és dolent?

Com us documentàreu?

Vaig mirar molts llibres, pel·lícules i documentals. Feia bastant temps que dominava ja una mica tot aquest tema, així que no em venia res de nou quan finalment em vaig posar a treballar. Va ser més una feina de descobrir els detalls, la quotidianitat, que no l'esdevenir global de la guerra. M'interessava allò íntim, personal, menut, i per això havia de buscar testimonis en els llibres, i també per Internet, ja que hi ha molta informació a la xarxa, molta en alemany.

Viure entre Mallorca i Barcelona us ha proporcionat una visió més cabdal del món literari, no tan sols català, sinó de tot arreu, també universal? Us ho preguntem perquè no creis que no moure's de Mallorca impossibilita la projecció de l'obra pròpia?

No n'estic tan segur, d'això. Avui en dia no és tan important la metròpolis com fa un segle. El trànsit d'informació arriba pertot i ja no hi ha centres ni perifèries. Crec que si tens talent i treballes bé pots arribar a fer grans llibres visquis on visquis, sense necessitat d'habitar la gran ciutat. De fet, molts dels escriptors mallorquins que viuen a Mallorca publiquen a Barcelona sense gaires dificultats: allò important és el talent i la qualitat dels seus llibres, no el seu lloc de residència. La projecció de l'obra és important en menor mesura, però tal vegada vivint a Barcelona aconseguiries que els mitjans de comunicació es fixin més en tu i donin més rellevància a les teves obres, però aquestes són el que són, i no per acompanyar-les més o menys pels diaris o les televisions guanyaran en excel·lència.

Es pot aspirar a ser un escriptor universalment reconegut escrivint exclusivament en català? Fins a quin punt això dificulta la difusió de l'obra?

Jo crec que sí. I que cada cop l'afirmació és més vertadera. Les dificultats no vindrien de fora sinó de dins, de la poca repercussió que aconseguix l'escriptor català dins el seu territori natural o entre els seus primers lectors, els que l'envolten al seu país natal. Si la literatura catalana és residual és perquè ho és per als catalanoparlants en primer lloc. Si aquests la valorassin i la llegissin amb tanta normalitat com arreu del món els lectors valoren i llegeixen les seves literatures, la cosa canviaria radicalment.

Potser els escriptors catalans s'infravaloren a ells mateixos i

això suposa el pitjor per donar-se a conèixer? Hi ha una mena de complex o pensau que s'ha de pujar el llistó de la qualitat?

No crec que hi hagi cap tipus de mania ni obsessió pel que fa al propi valor. Com en totes les literatures, hi ha autors genials i autors mediocres, autors desiguals, autors interessants, autors divertits, etc. S'ha de pujar el llistó de la qualitat? Supòs que sempre ens convé millorar, a tots, es faci el que es faci. Només perduren les obres extraordinàries, només aquestes poden aspirar a arribar a algun extrem universal.

Autors genials, autors mediocres... Voleu dir que entre nosaltres n'hi ha, o n'hi ha hagut, d'autors genials?

Jo diria que sí. I tant! Jo crec que la literatura catalana del segle xx està a l'altura de les millors literatures universals. Pla, per exemple, és un autor espatarrant. La literatura catalana del segle xx, en certs aspectes, potser fins i tot és superior a la literatura castellana del segle xx. Xammar, Gaziell... I Carner, Foix, Riba, tots ells són superiors a la generació espanyola del 27.

Què ha de tenir la literatura per assolir l'excel·lència? Al cap i a la fi, quina és la veritable funció de l'art?

La veritable funció de l'art? Il·luminar, supòs. Aprofundir. Enriquir. Donar consol, saviesa, diversió, companyia. Gaudi estètic i veritat humana. És una funció de reconciliació amb els entorns familiars, socials, polítics, etc. Gràcies a l'art literari es pot expressar la veritat humana, o una veritat humana. La literatura, i ho puc dir a nivell personal, et reconcilia amb l'entorn, et fas teu el que t'envolta, et fa sentir bé, acompanyat.

Ens podríeu fer un petit cànon dels vostres autors preferits?

De qualsevol època? De totes les èpoques? Seria molt llarg i mai exhaustiu... Shakespeare, Balzac,

Flaubert, Zola, Tolstoi, Melville...

Shakespeare, sempre Shakespeare...

Sí, és lògic. Per què? Per la seva mestria i genialitat. I més que res per la gran capacitat que té d'encarnar estereotips humans en personatges únics, com Hamlet, Shylock, Lear, Macbeth i Lady Macbeth...

I d'autors catalans, quins destacaríeu?

Catalans? Pla, Segarra, Gaziell, Carner, Fuster, Pere Calders, Porcel, Monzó, Gimferrer, Sales... També Joan Francesc Mira, un assagista enorme, de la talla de Fuster, i un excel·lent novel·lista... I Villalonga, no ens podem oblidar de Villalonga.

Quin és l'estil que més us atreu de les diferents maneres de narrar?

M'agrada llegir els autors amb una certa voluntat d'estil, els que es nota que treballen la frase, la seva cadència i respiració, els que usen els adjectius d'una manera precisa i al mateix temps agosarada. Els que amb la seva mirada fan bategar el món.

Teniu uns referents als quals voldríeu apropar-vos? I fins i tot, si és possible i si la vostra ambició us acompanya, quins voldríeu superar?

Superar? Superar-me a mi mateix en cada un dels llibres que faci. Fer amb mi mateix, amb el meu món i amb les meves inquietuds el mateix que han fet els altres escriptors de totes les èpoques i tradicions.

Superar-vos en cada llibre que feis, ho estau aconseguint?

Ho estic intentant. És evident que jo no som el més indicat per dir-ho. Els llibres que he escrit i que escric són distints els uns dels altres, i jo intent fer-ho cada vegada millor, però sempre hi haurà alguna passa enrere, algun desnivell... Però, això ja se sap, és del tot inevitable.



ona Mallorca
98.0 FM

La ràdio més sentida

Informació, entreteniment, música, cultura, esports... ara
al 98.0 FM. Perquè les coses les vius aquí i des d'aquí.
www.onamallorca.com

**Saps on
som, ara?**

98

El curs escolar comença amb 64 activitats educatives de "SA NOSTRA"

EL MIRALL

L'Obra Social de "SA NOSTRA" presenta seixanta-quatre propostes educatives per a aquest curs escolar 2008-2009 adreçades als alumnes d'educació infantil, primària i ESO de tots els centres escolars de les Illes Balears. També s'ofereixen interessants recursos didàctics en xarxa per al públic en general.

Quant a les novetats d'enguany, destaca, d'una banda, l'activitat *Aprenem junts*, taller adreçat a educació infantil i primària. Mitjançant activitats lúdiques els alumnes es podran apropar a la realitat que viuen les persones amb algun tipus de discapacitat. D'altra banda, es proposen dues exposicions: «Cultura-Cultures», que recull un conjunt de materials arqueològics, etnològics i artístics de les cultures més variades, i «Jaume I: Geografia, Fets i Memòria» per apropar, vuit-cents anys després, la figura d'un dels reis més importants de la història medieval.

L'objectiu del programa és fomentar la sensibilització dels joves vers l'entorn, els temes socials, l'art i la cultura amb eines i recursos complementaris als programes educatius desenvolupats dins les aules. Fa 15 anys que l'Obra Social de "SA NOSTRA" du a terme aquesta iniciativa. L'any passat se'n varen beneficiar 50.000 alumnes.

I és que educar i ajudar és una responsabilitat compartida entre els diferents agents socials; per això, l'Obra Social de "SA NOSTRA" disposa enguany d'un pressupost de 13,3 milions d'euros.

Participau-hi per mitjà del web

Trobareu tota la informació de les activitats educatives al lloc web de

"SA NOSTRA" (www.sanostra.es) a l'apartat «Activitats educatives» de l'Obra Social. Les activitats estan organitzades per illes, equipament, temàtica i nivell educatiu. A més, enguany es poden fer les reserves en línia (<http://www.activitatseducatives.sanostra.es>).

Centre científic

A partir d'enguany el programa de "SA NOSTRA" disposa, en col·laboració amb el Govern de les Illes Balears, d'un nou espai: el Centre d'Aprenentatge Científicomatemàtic, des d'on es pretén difondre la ciència i les matemàtiques de forma entretinguda. En el decurs dels anys, l'Obra Social ha incrementat els espais propis i en col·laboració on es fan les seves activitats. En total, té 15 equipaments repartits per Mallorca (12), Menorca (2) i Eivissa (1).

Tintín i Big Yuyu

En el programa d'activitats també hi tenen cabuda els concerts. S'hi dediquen dos cicles: «La música a través de Tintín» i «Big Yuyu». Mitjançant les històries de Tintín, l'heroi dels còmics, escrites per Hergé, s'interpretaran algunes peces musicals relacionades amb cada una de les aventures. Quant a «Big Yuyu», és un recorregut musical i cronològic que comença al principi del segle xx en els camps de cotó del sud dels Estats Units, on treballaven els esclaus duts de l'Àfrica, i que inclou les cançons que cantaven i que varen originar allò que avui coneixem com a música moderna o pop, passant pel blues, el jazz i el rock que ha arribat fins als nostres dies.

Recursos en xarxa

També s'ofereixen interessants recursos didàctics en xarxa. Hi trobam cinc propostes: l'*Herbari virtual de les illes Balears*, en què podeu trobar imatges i fitxes descriptives de fins a 1.381 espècies diferents de plantes que hi ha a les nostres illes. Com a segona proposta s'ofereix *Els bolets de les illes Balears*. Una *Guia interactiva dels ocells de Menorca* és la tercera proposta. També s'ofereix en xarxa el programa *Aprenem junts*. I, per acabar, la Xarxa Segura IB.

Ajuts per a Menorca i les Pitiüses

L'Obra Social de "SA NOSTRA" ofereix un ajut de desplaçament als centres escolars de Menorca, Eivissa i Formentera que es vulguin inscriure a qualsevol de les activitats del programa que es fan a Mallorca.



La unitat didàctica Quin temps fa? ensenya els elements que configuren el temps atmosfèric.

L'OCB celebra els 45 anys amb una trobada de socis i amics a Lluc

MACIÀ CALAFAT

La pluja, que amenaçava des de les primeres hores del matí, no va evitar l'èxit de la trobada de socis i amics de l'Obra Cultural Balear, encara que algunes de les activitats previstes per al matí es varen haver de suspendre, entre les quals hi hagué l'actuació del grup d'animació infantil Cucorba, molt esperada pels fills i filles de nombrosos socis. Finalment, l'ofrena floral a la Flama de la Llengua, que s'havia d'acompanyar de les actuacions dels Blavets de Lluc i de la Coral de Sencelles, es va haver de traslladar a l'horabaixa. La resta d'activitats es varen fer a la zona d'acolliment i començaren amb una mica de retard respecte a l'hora prevista. La coincidència amb la Pujada a Lluc des de Marratxí va provocar alguns moments de confusió, solucionats per l'experiència de l'organització.



L'èxit de l'acte va ser responsabilitat d'un nombrós equip de voluntaris format per membres de l'Obra Cultural Balear i de Joves de Mallorca per la Llengua que des de primera hora del matí va habilitar els espais de la trobada i va informar els assistents dels canvis que es produïen a causa de la meteorologia.

La trobada pròpiament dita va començar a les 10.45 hores amb una reunió de representants de les diferents delegacions i entitats amigues que va servir per intercanviar experiències i per informar sobre les activitats previstes per als propers mesos, entre les quals destaca el MallorcaMón Festival, el proper 18 d'octubre a l'Auditori de Palma, i que comptarà amb les actuacions de l'històric grup xilè Quilapayún i dels mallorquins Cap Pela.

A partir de les 12 hores, el programa es va desplaçar a l'acolliment, on el prior de Lluc, Jaume Reynés, i el president de l'Obra Cultural Balear, Jaume Mateu, donaren la benvinguda als assistents, juntament amb els Blavets de Lluc i la Coral de Sencelles. Entre el públic es podien veure nombrosos socis i amics de l'Obra Cultural Balear i alguns participants despistats a la trobada de marratxiners que demanaven el lloc del dinar. Immediatament, els assistents es varen desplaçar a la plaça dels Pelegrins, on els Castellers de Mallorca varen oferir una actuació memorable.

A les 13 hores va començar a l'acolliment la ballada popular, que va comptar amb les actuacions d'Aïres de Marratxí i d'Abeniara, jove formació de Felanitx. Les dues agrupacions varen animar l'ambi-



ent mentre Bernardí Amengual, el cuiner de les trobades de l'OCB, acabava d'enllestir un arròs brut per a més de mil persones. Entre les sorpreses de la jornada, l'Obra Cultural Balear tenia preparat un obsequi especial: un plat de ceràmica de Pòrtol commemoratiu dels 45 anys de l'entitat per a cada un dels participants al dinar.

Acabat el dinar, va ser el torn dels parlaments. El coordinador de l'OCB, Tomeu Martí, i la responsable de la Xarxa Territorial, Margalida Valenzuela, conductors de l'acte, varen donar la benvinguda als assistents i varen cridar a l'escenari Francisca i Aina Moll. Les dues germanes varen rebre un reconeixement en representació dels socis fundadors de l'entitat: una serigrafia feta pel pintor Horacio Sapere amb motiu dels 45 anys de l'Obra Cultural Balear. Aina Moll va parlar per agrair el reconeixement i va encoratjar els presents a reforçar l'entitat i a combatre els prejudicis i els atacs contra la nostra llengua. Tot seguit, Martí i Valenzuela varen cridar d'un a un els representants de la Xarxa Territorial que s'ha construït al llarg d'aquestes quatre dècades i mitja, reforçada durant els darrers dos anys per la constitució de noves delegacions. Quan ja eren presents a l'escenari membres de les delegacions i entitats amigues, fou el torn del president de l'Obra Cultural Balear, Jaume Mateu, que va fer un parlament ple de referències històriques –va citar un fragment de les memòries de Francesc de Borja Moll, el que fa referència a la fundació de l'Obra Cultural Balear– i d'homenatge als homes que han fet possible l'aventura de l'OCB. Mateu es va felicitar pel creixement de l'entitat, que té en aquests moments 28 delegacions i arriba a la majoria de poblacions de Mallorca, i va encoratjar els assistents a continuar fent feina a favor de la llengua, la cultura i el país, amb la voluntat de garantir la continuïtat cultural i el dret dels mallorquins a decidir. La Balanguera, interpretada per la Coral de Sencelles, va cloure l'ac-

te, corejada pels presents alhora que feien onejar banderes de l'OCB.

Tot seguit, una part dels assistents es va desplaçar al monument a la Flama de la Llengua, situat a la plaça del Lledoner. Allà es va poder dur a terme l'ofrena floral interrompuda al matí per la pluja. Cinc infants i el president de l'OCB, Jaume Mateu, dipositaren un ram de 45 roses vermelles al peu del monument, que representaven el futur de la llengua i la cultura. D'aquesta manera, acabava una

jornada intensa, de celebració dels 45 anys d'una entitat que afronta el futur amb optimisme i amb la voluntat de continuar fent feina a favor de les senyes d'identitat del país. Una identitat que continua sobrevivint malgrat els entrebancs i les persecucions gràcies a la feina feta per la gent de l'Obra Cultural Balear durant les passades dècades. La conclusió de la trobada és que la continuïtat en la defensa de la llengua, la cultura i el país està garantida.

El Grup Blanquerna parlarà sobre les relacions internacionals actuals a Cala Millor

El seminari que organitza cada any a final d'octubre el Grup Blanquerna tractarà en aquesta ocasió sobre les relacions internacionals actuals. Els diferents ponents explicaran durant tres dies les claus per entendre el món complex del segle XXI. La reemergència de noves i velles potències, la crisi de la globalització, els conflictes provocats per l'accés a les matèries primeres, els nous models polítics... seran les qüestions centrals del seminari que es farà els dies 24, 25 i 26 d'octubre a l'hotel Castell de Mar de Cala Millor i a l'Auditori Sa Màniga. L'acte té el suport de l'Obra Cultural Balear, el Consell de Mallorca, la UIB, el Centre Balears Europa i l'Ajuntament de Sant Llorenç des Cardassar. Les persones interessades s'hi poden inscriure per telèfon (971 723 299), per correu electrònic (correu@grupblanquerna.cat), accedint a la pàgina web www.grupblanquerna.cat o adreçant-se al carrer del Pare Bartomeu Pou, 31, baixos, de Palma. Les inscripcions es poden fer fins al dia 15 d'octubre. Hi haurà beques de 50 euros per a estudiants i residents fora de Mallorca.

El seminari comptarà amb la participació d'intel·lectuals i analistes de la talla de Carlos Taibo, professor de la UAM especialista en l'ex-URSS; Juan Soroeta, professor de la Universitat del País Basc especialista en el Sàhara Occidental; Oualad Moussa, delegat del Front Polissari a Catalunya; Xavier Cutillas, president de l'Associació Catalana per la Pau i especialista en Amèrica Llatina; Francesca Mas, advocada i presidenta del Lobby de Dones; Madiop Diagne, sindicalista especialista en Àfrica Negra; Antoni Marimón, professor de la UIB, i Jordi Muñoz, de la Universitat Pompeu Fabra, especialistes en els Estats Units, i Martí Anglada, cap d'Internacional de Televisió de Catalunya i corresponsal a Brussel·les. La trobada també inclourà els concerts de Grollers de sa Factoria i de Llibert Fortuny.

El Grup Blanquerna és un espai de debat i reflexió, plural i transversal que, des de posicions crítiques i transformadores, treballa al servei de les Illes Balears i dels Països Catalans.

El seu objectiu és, mitjançant l'estudi i l'anàlisi, oferir a la ciutadania i especialment al jovent eines interdisciplinàries per entendre i afrontar els reptes que el segle XXI portarà a Mallorca, a les Illes Balears i als Països Catalans; a la Mediterrània, a Europa i al món; així com advocar per la globalització de les llibertats civils i nacionals, la justícia social, la igualtat, la solidaritat i la defensa dels drets humans i ecològics.

Grup Blanquerna

Presentació del dossier «Els Nostres Pobles» de Son Sardina

El dissabte 6 de setembre va tenir lloc la presentació del suplement especial d'EL MIRALL dedicat a Son Sardina. L'acte es va fer al casal de barri d'aquesta localitat i va comptar amb les intervencions de la regidora de Cultura de Palma, Nanda Ramon; el president de l'Associació de Veïns de Son Sardina, Tomàs Balaguer; la coordinadora del suplement, Isabel Cabot, i el president de l'Associació El Mirall, Jaume Lladó.

Davant un públic ben nombrós, Nanda Ramon elogià el resultat del treball i explicà que ella fou qui suggerí a EL MIRALL que dedicàs una sèrie de dossiers als pobles de Palma. La intervenció de Tomàs Balaguer fou la més compromesa, ja que destacà les ànsies dels sardiners per continuar conservant la idiosincràsia de poble i rebutjà els canvis que pugui provocar una transformació del paisatge o la forma de vida d'aquest nucli urbà. Isabel Cabot agrai la feina de tots els qui han col·laborat en aquesta obra i subscribí les paraules de Tomàs Balaguer. Jaume Lladó parlà del que és EL MIRALL i del projecte d'elaborar quatre o cinc suplementes «Els Nostre Pobles» anuals fins a completar la geografia mallorquina.

Els sindicats majoritaris de l'ensenyament als Països Catalans, junts per la llengua

Els sindicats majoritaris de l'ensenyament dels Països Catalans han reelaborat un manifest comú per reclamar a les distintes administracions que el català sigui la llengua vehicular dels centres educatius. USTEC-STEs, de Catalunya, STEPV, del País Valencià, i STEI-I, de les Illes Balears, han exigít que es valorin els programes d'immersió lingüística i que l'executiu espanyol respecti l'ús del català a l'escola.

A les Illes Balears, concretament, el manifest pretén promoure que la legislació permeti als estudiants saber català. En aquest sentit, proposen que la totalitat de les matèries s'impartixin en la nostra llengua, i no tan sols la meitat, com permet la llei actual.

El manifest és una reacció contra les agressions a la llengua. Els sindicats demanen que s'hi sumin altres sectors socials. Denuncien que el català és una llengua minoritzada que necessita el suport de tothom i es mostren preocupats pels manifestos i iniciatives que darrerament sorgeixen contra la nostra llengua.

Softcatalà celebra el seu desè aniversari

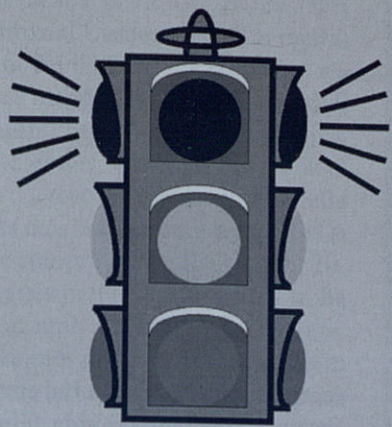
Aquests dies l'associació Softcatalà compleix 10, ja que es va presentar en públic dia 2 d'octubre de 1998. Softcatalà és una organització de voluntaris, sobretot informàtics i lingüistes, que tenen com a principal objectiu el foment del català dins el món de les noves tecnologies, especialment pel que fa al programari.

Al llarg d'aquests deu anys Softcatalà ha traduït programes tan coneguts com el Firefox, el Mozilla o l'OpenOffice.org, ha participat en l'adaptació al català de diverses versions del sistema operatiu de Linux i ha desenvolupat tota una sèrie de recursos de programari lliure que es poden baixar de franc des del seu web www.softcatala.org. Gràcies a tota aquesta oferta, aquest web rep a prop d'un milió de visites mensuals, cadascuna de les quals veu una mitjana de quatre pàgines.

En reconeixement de tota aquesta feina, Softcatalà s'ha fet mereixedor de diversos premis, com el Premi Nacional d'Internet que atorga la Generalitat de Catalunya, el premi Carme Serrallonga a la qualitat lingüística, el Premi Nacional de Cultura 2005 i el premi Arrova.

Torna el MallorcaMón Festival, amb Quilapayún i Cap Pela

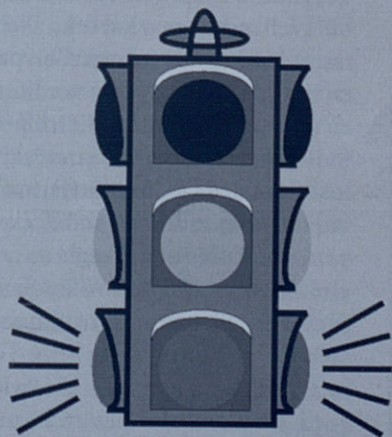
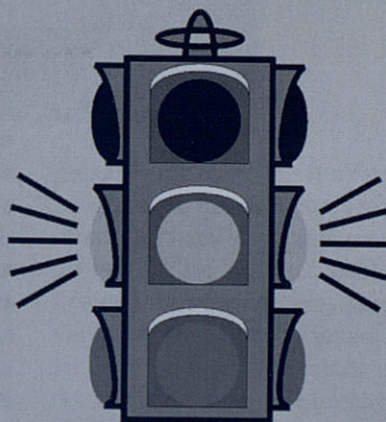
El proper dissabte 18 d'octubre, l'Obra Cultural Balear organitza una nova edició del MallorcaMón Festival, que en aquesta ocasió tindrà lloc a l'Auditori de Palma. Els grups convidats seran els xilens Quilapayún i els mallorquins Cap Pela. El MallorcaMón Festival té com a finalitat promoure l'intercanvi entre les cultures a través del llenguatge universal de la música. La trobada ha barrejat en les anteriors edicions artistes de fama internacional representatius d'una de les cultures presents a les Illes Balears amb d'altres de l'escena dels Països Catalans. A la primera edició, el 2005, hi va prendre part el cantant senegalès Youssou N'Dour, i a la segona, el 2006, l'algerià Khaled. En aquesta ocasió l'Obra Cultural Balear es vol acostar a la realitat llatinoamericana a través d'un dels grups més carismàtics i representatius de la cançó política dels anys seixanta i setanta, Quilapayún. La formació es va donar a conèixer amb temes tan coneguts com *La muralla*, *El pueblo unido jamás será vencido* o la *Cantata de Santa María de Iquique*, que interpretarà a l'Auditori acompanyat per una coral mallorquina.

**VERMELL**

De nou a Air Berlin, per reiterar la seva negativa a fer servir el català en la seva atenció al client, com fan altres companyies internacionals d'aviació. La polèmica i la consegüent davallada de vendes de l'empresa no han estat suficients per superar els prejudicis ideològics del seu president, Joachim Hunold, i del seu representant a l'Estat espanyol, Álvaro Middelmann. El menyspreu cap a la nostra llengua no contribueix a fer simpàtica una companyia que connecta els diferents territoris de llengua catalana amb Europa. Una llàstima.

GROC

A la consellera d'Educació, Bàrbara Galmés, per vetar una subvenció a l'escola Bressola de Perpinyà. La màxima responsable de la política lingüística de les Balears hauria de ser conscient que el retrocés del català a la Catalunya Nord afectarà a la llarga la situació de la llengua a les nostres illes i que, per tant, totes les institucions dels Països Catalans haurien de ser solidàries amb aquesta experiència educativa única. L'actitud de Galmés en aquest cas contrasta amb algunes decisions positives en matèria de llengua de la Conselleria d'Educació, com la derogació del decret Fiol.

**VERD**

A la Fundació Punt Cat, que amb motiu del tercer aniversari del domini n'ha abaratit el preu. A partir d'ara, les persones o organitzacions que adquireixin el punt cat pagaran un 33% menys. Aquesta rebaixa s'afegeix a d'altres d'anteriors. El fet deixa clar l'èxit del punt cat, que en dos anys i mig ja té més de 30.000 dominis registrats. La Fundació ha fet feina de valent, però la causa real d'aquesta victòria per a la llengua i la cultura catalanes ha estat l'acceptació que ha tingut entre milers i milers d'internautes. Gràcies a tots ells!

OFICINA DELS DRETS LINGÜÍSTICS

L'Oficina dels Drets Lingüístics és un mecanisme de defensa contra les agressions lingüístiques pel fet d'expressar-se en català. Si heu patit alguna agressió o discriminació per raons de llengua, podeu fer-ho arribar a l'Oficina pels mitjans següents:

Correu electrònic: drets@ocb.cat

Correu postal: Oficina dels Drets Lingüístics

C. del Pare Bartomeu Pou, 31, baixos

07003 Palma

Telèfon: 971 723 299

Passejant amb Cesare Pavese

BIEL MESQUIDA

FA CENT ANYS NAIXIA

L'abril de 1969 aquest cronista, jove i iconoclasta, enamoradíssim, descobria un llibre de cobertes dures, negres, on deia Cesare Pavese en blanc, davall una foto en blanc i negre del cap noble d'un home amb ulleres transparents que deixaven albirar una mirada trista, i davall un títol, també en blanc i amb cal·ligrafia anglesa que se'm tatuà al cervell, *L'ofici de viure*, i més avall, també en blanc i en majúscules EDITORIAL ANAGRAMA (n'he donat mil i una vegades les gràcies a l'amic i editor Jordi Herralde i al traductor Bonaventura Vallespinosa). Aquest dietari, *Il mestiere de vivere*, que havia apa-

regut l'any 1962 a l'editorial en què Pavese treballà tota la vida, Giulio Einaudi, m'ha acompanyat com una obra de capçalera tota la vida. Pavese el començà el 6 d'octubre de 1936 (acabava de tornar a Torí després d'haver estat confinat des de 1935 en un poblet del sud d'Itàlia per haver ajudat Tina —Battista Pizarro—, militant comunista i un dels seus grans amors, —«la dona de la veu ronca» del seu primer poemari, *Lavorare stanca. Treballar cansa*, Editorial Curial. En arribar va saber que Tina s'havia casat. Un fracàs que l'enfonsà.) i l'acabà el 18 d'agost de 1950 (nou dies abans de matar-se). Aquest text inacabable i rellegible, que ara tenc al costat, és la biografia íntima d'un poeta, traductor, crític, director literari, que xifra en la seva lletra polifònica, entendridora, convulsa, filosòfica, crua i humaníssima la vida d'un intel·lectual italià, europeu, un homenot del segle xx, nat el 9 de setembre de 1908 a Santo Stefano Belbo (Piemont) i que se suïcidà a l'Albergo Roma de Torí la nit del 26 d'agost de 1950. Record amb emoció que en el meu primer viatge torinès vaig fer un itinerari pavesià: la casa on vivia amb la seva germana casada (estimava tant Torí que deia que era la seva amant «i no la meva mare ni la meva germana»); l'editorial Einaudi, on va crear entre 1938 i 1950 un catàleg fastuós per al qual ell mateix traduï Walt Whitman (tema de la seva tesi de llicenciatura), Edgar Lee Masters, Herman Melville, Sherwood Anderson, Gertrude Stein, John Dos Passos i William Faulkner (escriptors que explicà al volum pòstum *La literatura norteamericana y otros ensayos*,



que acaba de treure en castellà Editorial Lumen, així com també la novel·la *Entre mujeres solas*, en dues magnífiques traduccions), i, finalment, l'Albergo Roma, un hotelet devora l'estació, en què el 18 d'agost va escriure: «Aquella cosa més secretament temuda és la que sempre passa. Escric: oh, Tu, tingues pietat. I després? N'hi ha prou amb una mica de coratge. Com més precís i determinat és el dolor, més es debat l'instint de vida i cau la idea del suïcidi. En pensar-hi semblava fàcil. I, tanmateix, hi ha donetes que ho han fet. Cal tenir humilitat, no pas orgull. Tot això fa fàstic. Prou paraules. Un gest. No escriuré més.»



UNA OBRA QUE ÉS TOTA UNA EDUCACIÓ SENTIMENTAL

Després del dietari vaig cercar llibres seus com un afamegat. En pocs anys vaig llegir les novel·les i relats, *La platja* (1942), *Diàlegs amb Leucò* (el llibre que tenia sobre la tauleta la darrera nit) i *El company* (1947), *El diable als turons* (1948), *Entre dones soles* (1949), *La lluna i les fogueres* (1949), *El bell estiu* (1950) i el llibre de poemes pòstum *Vindrà la mort i tindrà els teus ulls* (1951). (Totes les novel·les i relats els trobareu en català a Edicions 62.) L'escriptura pavesiana m'amarà fins a les fondàries: aquells esquarteraments entre la ciutat i els turons no m'eren gens estranys, el buit i la nit, la vida real i el mite eren dicotomies que entreteixien els meus pensaments, i aquella forma silenciosa de fracassar en totes les històries d'amor m'emocionava. Aquell bipolarisme entre la dona objecte amb una sexualitat forta i la dona de la veu ronca, criatura fràgil i indefensa, que et dóna l'amor vertader, em fascinava. El seu disseny del sentiment amorós és complex, enrevessat, ple de laberints, humaníssim. Però no va tenir ni dona, ni fills, i va viure com un adolescent etern. El seu darrer amor, l'actriu Constance Dowling, que el deixa l'abril de 1950, li fa créixer les arítmies, les

palpitacions, les angoixes, els sospirs i els insomnis, que no l'havien abandonat mai. Fer poemes es com fer l'amor, no se sabrà mai si l'alegria pròpia és compartida, aquesta frase reflecteix d'enfora la profunda solitud del creador. Cant a un home que ens ha deixat paraules que ressonen dins nosaltres mateixos, que ens fan vibrar i estremir, que ens descobreixen qui som, que, oximòrnicament, ens ajuden a viure. Gràcies, Cesare!

PAUL AUSTER L'ENCERTA

M'he tornat a entusiasmar amb Paul Auster. En els seus darrers llibres i guions (sobretot als guions dels seus dos films) hi trobava un esgotament i una repetició. Per això vaig agafar *Un home a les fosques* (Edicions 62 en català i Anagrama en castellà) amb una prevenció de lector escalivat. I hi vaig caure de quatre grapes, em vaig enrotllar d'aquella manera apassionada i sensual que et fa dur el llibre a qualsevol part (a la platja, davall una figuera, al lloc comú, dins el llit, etc.) i no amollar-lo fins que has acabat la primera lectura. Què hi he trobat? La invenció d'unes històries –primer de tot dues, després un parell més– d'una densitat engrescadora, amb uns personatges d'ara mateix (hi surten la guerra de l'Iraq, l'enfonsament de les Torres Bessones, l'an-

goixa i la fortalesa dels humans en uns Estats Units travessats per les crisis i les batalles de tota casta), i un enjòlit, un suspens, que et fa llegir a tota. I la relectura, que és la vertadera lectura, m'ha fet assaborir la prosa neta i esmolada d'un Auster sense ni gota de greix retòric: frases punyidores com estilets, frases consoladores com bàlsams, frases enginyoses com un mecanisme de rellotgeria que explota amb càrregues de profunditat o en castells de focs artificials. August Brill, el protagonista, té setanta-dos anys i per mor d'un accident de cotxe no es mou del seu redol a ca la seva filla. Brill posseeix una imaginació prodigiosa que li permet crear universos. La ben coneguda «música de l'atzar» austeriana va per aquí de bell nou. Una guerra civil als Estats Units? Un hostatge entre la vida i la mort violenta a l'Iraq? Uns carnatges als camps de concentració nazis? Com es poden combinar aquestes escenes allunyades en el temps i unides pels batecs de la carn humana? Auster ho torna a fer amb mà de mestre, i gràcies a dues estupendes traduccions al català i al castellà, ens arriba la seva prosa fresca i botadora com el gerret d'alba, amb les ganyes vermelles i els sabors en punt. Hi ha una poètica crua dins aquesta obra austeriana que amara a poc a poc com un esperit lent i deixondidor. Molt recomanable!

Shelton, Simó Sabater i Valcárcel Medina

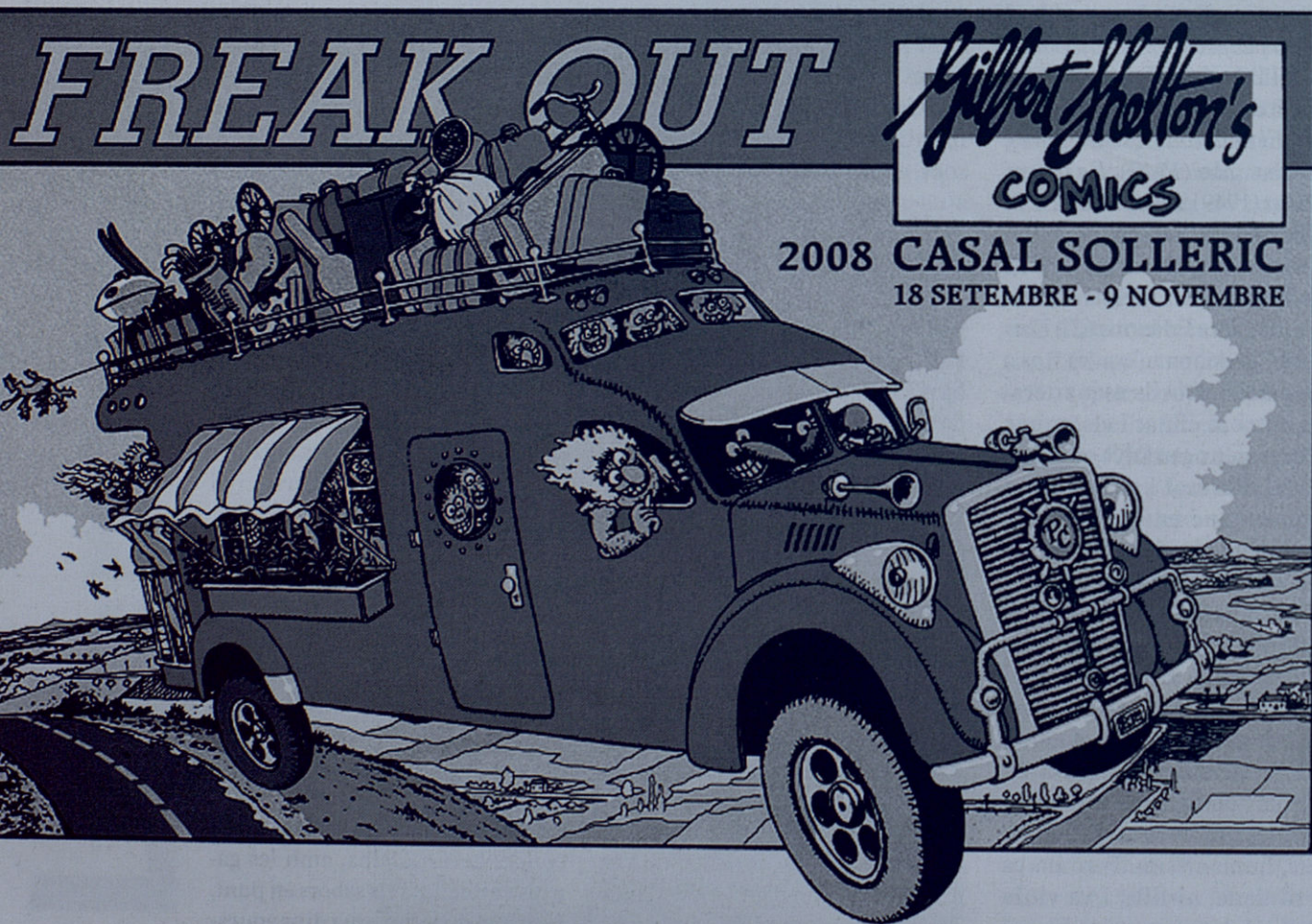
JOSEP MARIA ALAMINOS

El passat 18 de setembre, i coincidint amb la celebració a Palma de la Nit de l'Art, el Casal Sollerí presentà, acompanyant la magnífica retrospectiva del fotògraf Richard Kalvar, tres propostes artístiques que atrauran l'atenció de públics ben diversos. Els seguidors del còmic tenen una cita ineludible amb la corrosiva visió del món de Gilbert Shelton a la planta baixa. La planta entresòl l'ocupa una revisió de l'obra de Jaume Simó Sabater, amb obres des del 1997 fins al 2008. La tercera mostra, situada a

l'Espai Quatre, ens acosta a la reflexió d'un artista conceptual per excel·lència, Isidoro Valcárcel Medina.

Històries alternatives

L'exposició «Freak Out», comissariada per Florentino Flórez i Joan Roig, representa la primera exposició retrospectiva de Gilbert Shelton a Espanya, i ens mostra prop de 120 originals de les seves obres més significatives amb esbossos, portades a color, serigrafies



Gilbert Shelton. Cartell de l'exposició «Freak Out».

Ajuntament de Palma

CASAL SOLLERIC

CRA
OBRES SOCIALS

es, cotxes i material inèdit. L'americà Gilbert Shelton (Dallas, Texas, 1940), amb la seva obra provocadora i irreverent, és, sens dubte, una icona del còmic internacional en el seu vessant més *underground*. Els seus inicis com a dibuixant foren a la revista *Texas Ranger*, de la Universitat de Texas, però fou al principi dels seixanta quan el talent de Shelton es començà a difondre amb la publicació de *Wonder Wart-Hog* (1962, amb Bill Killeen, i publicat en espanyol amb el títol *El Superserdo*), una paròdia devastadora de la figura del superheroi que es convertiria, amb la seva publicació en revistes *underground* com *Zap Comics* o *Help!*, en un clàssic que encara avui es continua reeditant.

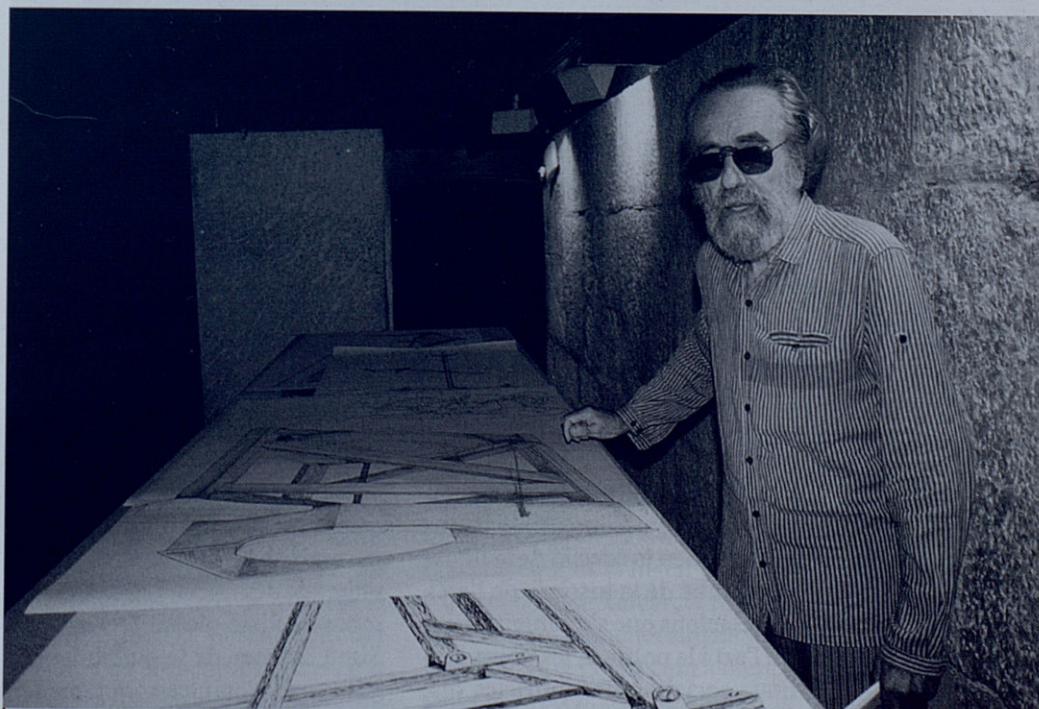
Després arribaren *The Fabulous Furry Freak Brothers* (1968, amb Paul Mavrides) i *Fat Freddy's Cat* (1969), historietes que narren les peripècies de tres hippies (i el moix de Freddy) que només segueixen la llei del mínim esforç i el gust pels paradisos artificials. Amb aquests personatges emblemàtics, l'obra de Shelton aconsegueix la màxima difusió i una legió de seguidors fidels de les seves historietes i, entre els dibuixants, de la seva estètica. L'any 1969 funda l'editorial Rip-Off

Press i publica *Hydrogen Bomb Funnies* (1970), en què va introduir solucions industrials alternatives en la producció que li permetien competir amb companyies més fortes. Des del 1985 viu a París i treballa fonamentalment per al mercat europeu. Treballa en les històries de la sèrie *Not Quite Dead* (amb la col·laboració de l'artista francès Pic), que conta les vivències d'un grup de rock (encertadament anomenat No Tan Morts) que intenta obrir-se camí en el difícil món del negoci musical. Shelton continua actiu i combatiu amb el seu humor corrosiu.

Realitats - Reaccions

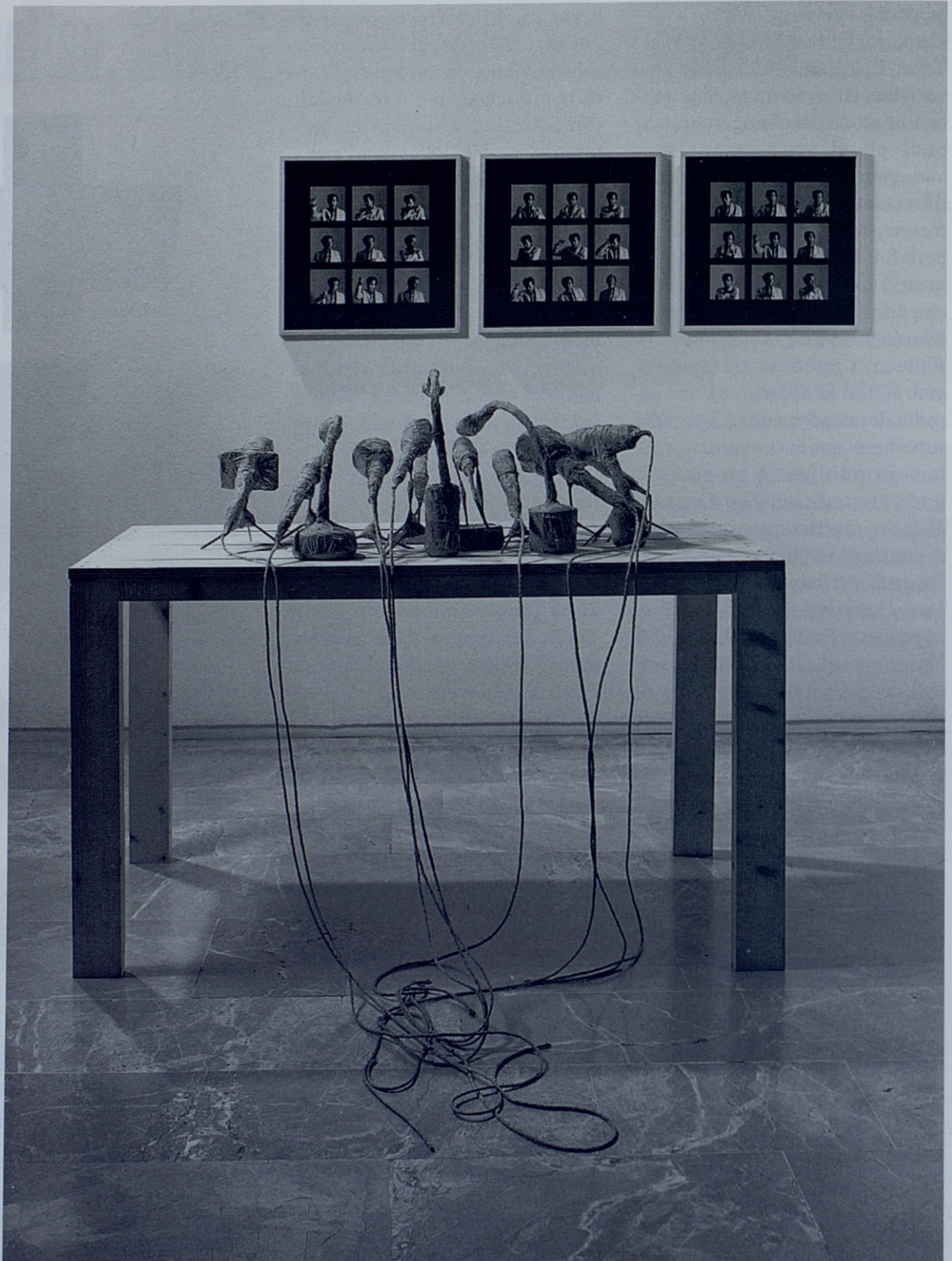
Joan Carles Gomis és el comissari de la mostra «Exilis», de Jaume Simó Sabater (Maria de la Salut, 1972), que representa la primera revisió institucional de l'obra de l'artista mallorquí.

De sòlida formació, Jaume Simó Sabater i Garau és llicenciat en Belles Arts per la Universitat del País Basc (Leioa, Bilbao) i ha fet seminaris i cursos de postgrau al País Basc, Astúries, Suïssa i Bolonya (Itàlia). Ha passat pel Royal College of Art de Londres i ha estat seleccionat per participar



Isidoro Valcárcel Medina a la instal·lació «Territio».

Tendències



Jaume Simó Sabater. «Visca la Terra», instal·lació, 2007.

en importants exposicions a Europa, com «Stereo White» (Howie Street, Londres, 2004), «Bloomberg New Contemporaries» (Regne Unit, 2005), «Peripheral Visions» (Cork, Irlanda, 2005) o la Venice Video Art Fair (illa de San Servolo, Venècia, 2006).

A «Exilis», Simó Sabater planteja un recorregut que revisa l'evolu-

ció del seu treball, de forta personalitat, amb algunes de les peces més significatives. Són instal·lacions que aborden la revisió de la història (també de la història de l'art), les relacions que s'estableixen entre l'art i la política, les noves realitats socials i els conflictes que provoquen. L'artista, que fuig dels formats artístics convencionals,

construeix l'escenari segons la idea, en un treball multidisciplinari i eclèctic, i estimula la reflexió amb obres carregades de missatge i de denúncia. La mostra ofereix una visió global de l'obra de Simó Sabater, de la qual hem pogut veure exemples a les exposicions de l'artista a la Galeria Horrach Moyà de Palma.

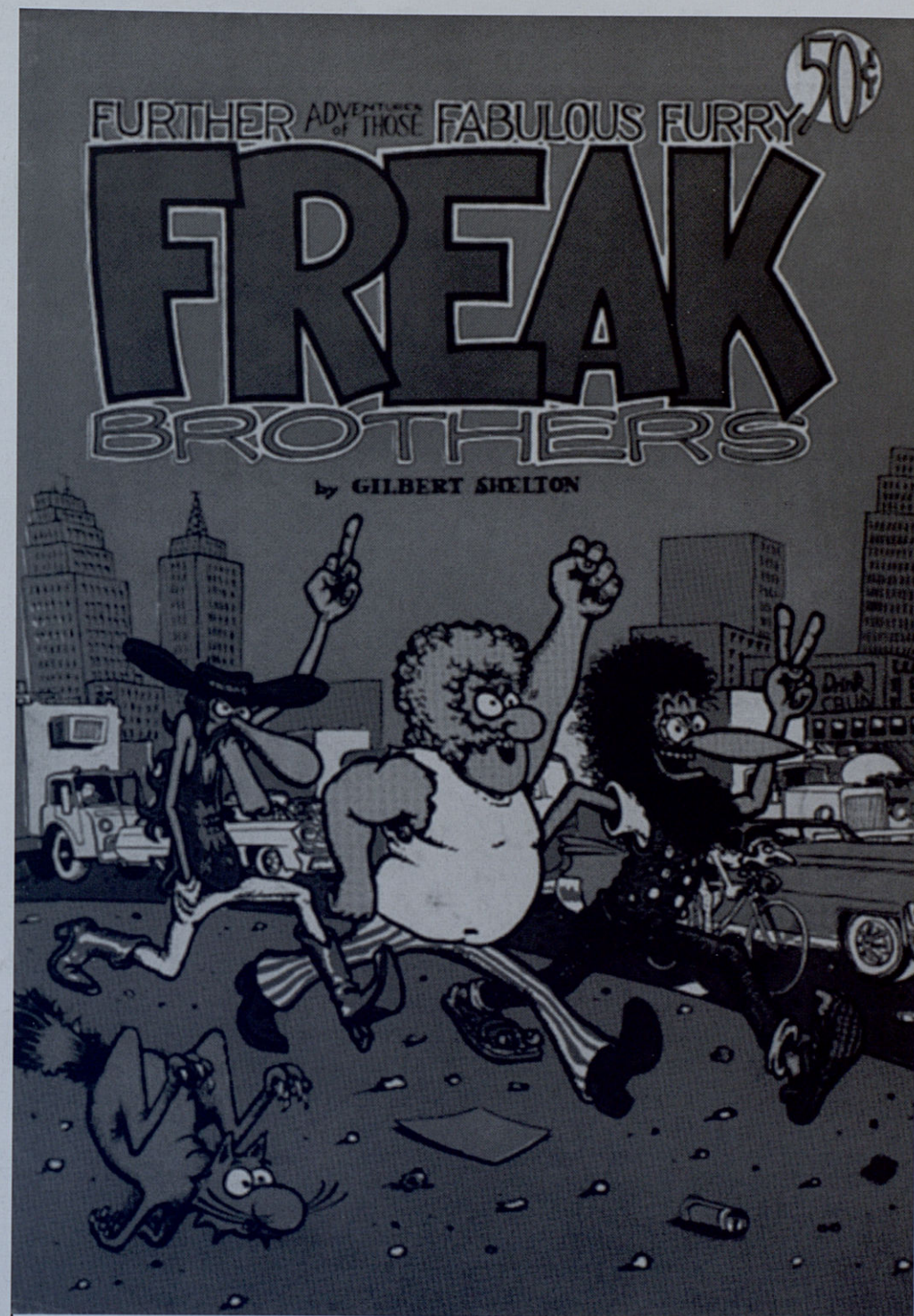
Silenci i crit

Isidoro Valcárcel Medina (Múrcia, 1937) és, a part de Premi Nacional d'Arts Plàstiques l'any 2007, un artista compromès i una figura essencial en l'evolució de l'art espanyol del darrer terç del segle XX, i es pot considerar el pioner, amb les instal·lacions de la sèrie *Armarios* (1964-67), de l'art conceptual a Espanya.

El 1972, a Pamplona, presenta les *Estructuras tubulares*, amb les quals desenvolupa el seu interès per les intervencions als espais urbans. La ciutat i el moviment passen a ser protagonistes de la seva forma de fer. D'aquest període es poden destacar les «accions» (enquestes, anuncis públics, fotografies anònimes, enregistraments telefònics) que l'artista farà en diferents espais d'Espanya i Amèrica del Sud. Durant els anys vuitanta i noranta les realitats cíviqes i ciutadanes prenen força en les seves propostes (entre les quals hi ha el moviment *okupa*) fins a arribar al segle XXI, en què l'artista continua amb una actitud militant i compromesa.

Tot i que ja fa temps que les actituds radicals dels seixanta es convertiren en allò que denunciaven (mercaderia), Valcárcel Medina ha continuat fidel a l'esperit d'aquelles propostes i manté una actitud totalment aliena a la dinàmica del mercat de l'art.

A la intervenció «Territio», comissariada per Neus Cortés, l'artista revisa una part fosca de la història d'Espanya: la Santa Inquisició i la tortura a què eren sotmesos els processats, que passaven en primera instància pel ritual que dona títol a l'exposició, i que consistia a contemplar totes les eines de tortura que els serien aplicades. Valcárcel Medina exposa grans fotocòpies ampliades (fetes sobre petits dibuixos a tinta de l'autor mateix), que magnifiquen les dimensions dels estris de tortura i el seu significat: la potenciació del terror. Les fotocòpies apareixen disseminades i superposades sobre grans taules de fusta perquè l'espectador les pugui tocar i manipu-



Gilbert Shelton. Portada de *The Fabulous Furry Freak Brothers*.

lar. Les taules, de construcció senzilla, ocupen un espai que només permet la circulació d'una persona i creen sensacions d'angoixa en el recorregut de la instal·lació.

La proposta de Valcárcel Medina parteix de la desmaterialització de l'obra, defuig l'obra com a mercaderia i afavoreix actituds que transformen la consciència de la percepció i també de l'experiència de

l'art. Allò important és l'essència, la idea i el missatge, i fora queda l'artifici.

Gilbert Shelton: «Freak Out», històries

Jaume Simó Sabater: «Exilis. Obres 1997-2008»

Valcárcel Medina: «Territio»

Casal Solleric, Palma

Fins al 9 de novembre

El puig de sa Galera (Can Bleda - Deià)

GASPAR VALERO

Itinerari:

coll de Can Bleda
(Ma-10, km 56,900)

– Can Prohom i Son Mico –
corral d'en Marc – coll del Puig
del Moro – cim del puig de sa
Galera – coll del Puig del Moro –
corral d'en Marc – font de la
Senyora – Deià

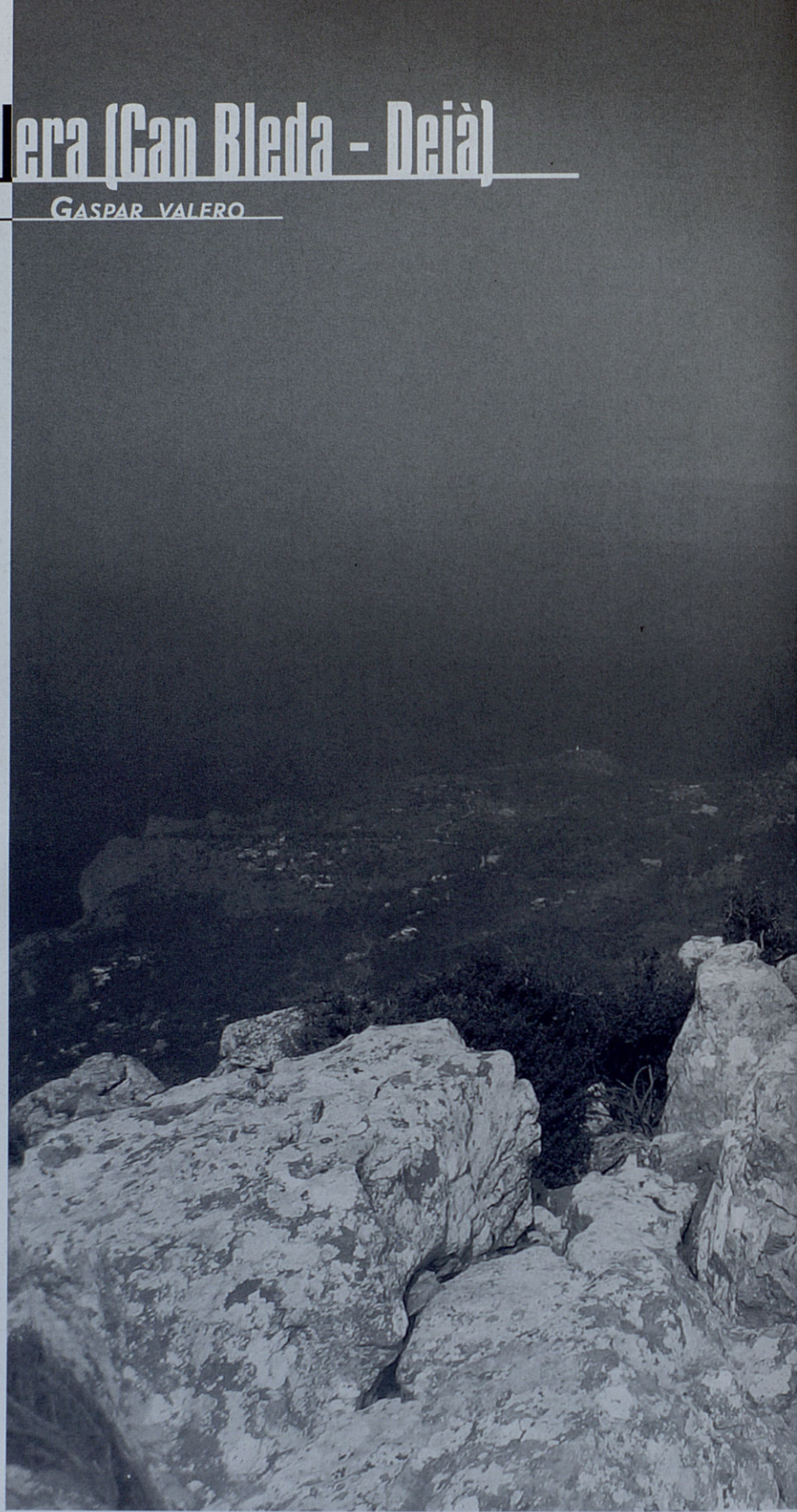
Horari aproximat:

4h (temps aproximat de marxa,
sense les aturades)

Des del coll de Can Bleda, situat a la carretera de Deià a Sóller (Ma-10, km 56,900), prop de l'entreforc amb la carretera de Béns d'Avall, pujam vora les cases de Cas Sord pel GR que ve de Muleta i puja a les cases de Can Prohom i de Son Mico. Immediatament, anam pel camí de l'esquerra, el senyalitzat oficialment. Aviat arribam a la capelleta de Castelló, un petit oratori rural del segle XVII que necessita restaurar urgentment. Vora la capelleta, enllaçam amb el camí de Castelló. En aquest punt, voltam a la dreta per un camí bellament empedrat i arribam al nucli central de l'antiga alqueria de Castelló, amb les cases de Can Prohom, en primer lloc, seguides de les de Son

Mico, on podrem degustar productes de la contrada. Des de Son Mico, avançam encara dos minuts pel camí de Castelló, cap a la dreta si miram la façana. Quan arribam a l'endret de l'era de Son Mico, a la banda esquerra observam un portell amb barrera de ferro, per on

continuem. Entre oliveres i garrovers, a uns deu minuts del portell, deixam a l'esquerra una caseta d'un aiguavés, després de la qual el camí puja en dos revolts ben marcats. Deixam de banda un camí, a l'esquerra, i passam un portell sense barrera. Deu minuts més amunt,





Itineraris

arribam a un portell, amb barrera de metall, vora un coll de tords ben alt, i després un segon portell, amb restes de barrera de fusta. Més endavant, deixam un camí a la dreta, vora un rotlle de sitja i, just després, apareix un forn de calç. Ens trobam en una coma estreta i

ombrívola, amb alzines suggerents i restes del món dels carboners; a uns set o vuit minuts del forn de calç, arribam al pla d'en Marc, amb un corral de parets seques que defineixen una planta triangular d'antics usos ramaders. Des del pla d'en Marc voltam lleu-

gerament a l'esquerra, en direcció nord-est, i passam un portell esbaldrigat, ara amb el corral pròpiament dit a la nostra dreta. Més tard ens trobarem en aquest mateix punt per davallar cap a Deià, en direcció contrària a la que agafam ara, decidits a pujar al coll del Puig

del Moro. Ben aviat deixam a la dreta un rotlle de sitja gran, mentre que a l'esquerra apareix una caseta d'un aiguavés, en ruïnes, des d'on entram novament dins l'alzinar, en tendència nord-est, a la recerca del coll. Deixam a l'esquerra un claper de planta rectangular i travessam un camí de carboner. A uns set o vuit minuts de la caseta, arribam a la base de la pujada del caragol del coll, on el camí de ferradura dissenya alguns revolts que ens fan guanyar altura i vista panoràmica ràpidament. La imatge del bosc als nostres peus i de la costa vora Lluçacari ens farà oblidar l'esforç de l'ascensió. A uns cinc minuts de pujar, passam sobre uns arbres morts que tapen el camí; després el sender fa algun revolt més i s'acosta a la base d'unes penyes que s'alcen tallades; després d'un revolt a l'esquerra, passam una espècie de portellet, amb un graó i amb parets de roca grisenca a la dreta. Més amunt el camí volta a la dreta, amb roques que s'alcen a l'esquerra. A quatre o cinc minuts més de pujada, deixam a l'esquerra un tirany que va més apropat al puig del Moro i continuam per la dreta, en direcció sud-oest. Aviat arribam a la contrada del coll del Puig del Moro, amb una paret seca a la nostra esquerra que el delata; alguns metres més endavant, arribam pròpiament al coll, marcat per un portell obert en la paret seca que ara afrontam, amb una barrera de fusta; a la vora, podem veure el que queda d'un cartell que marca la propietat de Son Mico. Des del portell del coll del Puig del Moro, decidim pujar al cim del puig de sa Galera, des d'on davallarem una altra vegada fins a retrobar aquest mateix punt. Situats en el portell de la paret que recorre la carena del coll, hem de pujar per la dreta, vers el sud-oest. La pujada és rosta, sense camí precís, sovint damunt sòl de pedres i roques, mentre la vegetació va minvant: desapareixen les alzines i els pins i sols queda el domini dels coixinets espinosos. La ruta traça un cert sentit a l'esquerra des del coll, especialment per evitar els



cingles i penya-segats vertiginosos del coster nord de la muntanya, a la nostra dreta. A bon ritme, en uns vint minuts des del coll, assolim el vèrtex geodèsic que marca el punt summital del puig de sa Galera, a 931 metres d'altitud; la vista de Deià, de la mar i del vessant nord del puig des Teix, amb el puig des Vent en primer terme, és el premi a l'ascensió. Sa Galera és una muntanya també denominada, i des d'antic, el puig des Vedell. La davallada per la mateixa ruta es fa més ràpida i arribam aviat novament al coll del Puig del Moro. Des del coll, davallam pel caragollet fins al corral d'en Marc, posant esment al vertiginós descens. Més a peu pla, deixam a la dreta el claper i la caseta i arribam al corral. Des del denominat corral d'en Marc, deixam a la dreta el camí que

davalla a Son Mico i Can Prohom. Un minut després a l'esquerra queda un gran rotlle, amb el forn de pa. Aviat, hem de voltar a la dreta, vora un rotlle de sitja que queda a l'esquerra, mentre que la barraca apareix a la dreta. En aquesta contrada hem de posar atenció, ja que molt recentment s'han traçat gran quantitat de pistes que fan perdre fàcilment la ruta antiga. Aviat arribam a una cruïlla amb una pista transversal, on continuam en línia recta. Un minut després deixam a la dreta una pista forestal i voltam a l'esquerra. Quatre minuts després arribam a una cruïlla amb un camí a l'esquerra que condueix a una cisterneta; mentre, a la dreta queda un rotlle de sitja, coberta amb un empostissat per a caçadors. Davallam pel costat de la sitja i tres o quatre minuts més



avall enllaçam amb el camí ample. Un poc després, cap a l'esquerra, agafam una dreuera que ens torna a deixar en el camí bo. En la propera cruïlla, deixam el camí ample i un altre que surt a la dreta, i agafam el tirany que va pel mig. Alguns minuts més endavant, passam per una zona amb pins alts, amb la

paret a la dreta. Aviat entram en una zona ombrívola, amb alzines i pins i una gran sitja i una coma que puja pel coster de l'esquerra; en sortim per un portell sense barrera, obert en una paret seca, que ens deixa a l'olivar, amb el camí que ocupa un estret repeu amb marge de sosteniment a la dreta. Després, la vista s'obre cap a la torre de sa Pedrissa i la mar; mentre, davallam dues o tres rampetes marges avall, entre xiprell, càrritx, romaní, oliveres i pins.

La davallada dels marges, després de voltar a la dreta, ens condueix vora un porxo guarnit per dues serveres. Dos minuts més endavant, ara en direcció nord-oest, arribam a una segona caseta. El camí continua cap a l'esquerra, amb el porxo que queda a la nostra dreta. Després passam un portellet sense barrera i, a uns cinc minuts, arribam a la font de la Senyora, que brolla a l'esquerra del camí. Té una aixeta moderna i una piqueta.

Des de la font de la Senyora, anam cap a la dreta, a un dipòsit circular situat alguns metres a la dreta. En davallada per un camí empedrat entre exemplars d'olivelles i aritges, voltam a l'esquerra i després a la dreta, i passam una barrereta de fusta. Avançam entre oliveres, garrovers, pins, mates, lletreres i matapoll. A l'esquerra observam una caseta nova i, un poc després, davallam per una rampa empedrada, on el camí vell desemboca en un camí de carro, que agafam a la dreta. Continuem amb un revolt a la dreta, entre oliveres, mentre a l'esquerra queda la casa dita Can Pelat Vell. Davallam dos revolts

més i deixam una altra casa a la dreta. Dos minuts més avall passam una barrera moderna i voltam a la dreta, deixant a l'esquerra el camí de Can Boqueta. Fa aparició l'asfalt i quatre minuts més avall entram al poble de Deià, amb Son Fony i la Residència a la dreta i Can Forcimany a l'esquerra. En el poblet de pessebre, com deia Santiago Rusiñol, acabam l'excursió.



**ESPECIALISTES
EN ARTICLES
DE MUNTANYA,
CÀMPING, ESQUÍ
I ESCALADA**

T'equipam per a l'aventura

**ES
REFUGI**

Via Sindicat, 21 (pati interior)
Palma

Tel. 971 716 731

Fax 971 718 597

refugi@detallsport.es

www.esrefugi.es

Tendències

cinefàgia

«Vicky Cristina Mallorca»

MATÍAS VALLÉS

Des d'un punt de vista turístic, Woody Allen ha abordat la ciutat retratada en *Vicky Cristina Barcelona* de la manera que ens hem acostumat a ser enfocats els mallorquins, com una mera destinació turística. D'aquí que hi quadri el subtítol *Vicky Cristina Mallorca*, o que aquest encapçalament pugui utilitzar-se per a qualsevol guió en què dues dones de libido contra-

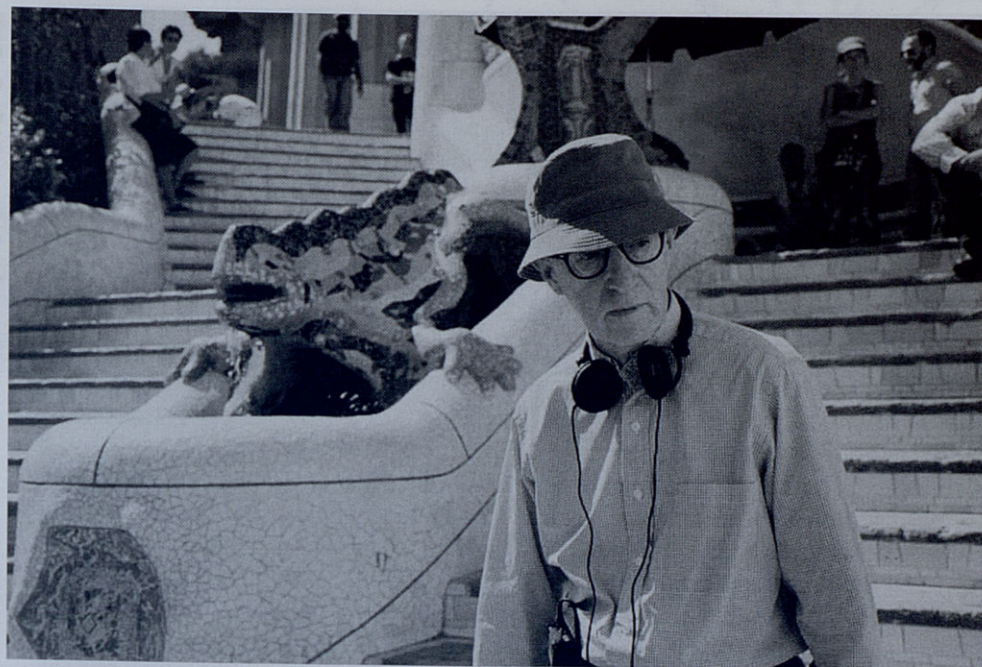
produent arriben a l'illa i serveixen d'excusa per a una desfilada de postals del castell de Bellver o la Catedral. És una idea que brindam gratuïtament, encara que tal vegada sigui necessari canviar de cineasta –només Oliver Stone pot competir en magnetisme amb el geni de Brooklyn– i alterar els noms de les protagonistes. En canvi, no cal fer modificacions en el



repartiment. Si Bardem, Penélope què Cruz i Scarlett Johansson han pogut moure's pels paisatges barcelonins sense a penes instruccions del seu director, el laberint gòtic palmesà tampoc no tindrà secrets per a ells.

Espremut l'enfocament turístic de *Vicky Cristina Mallorca*, els lectors més exigents demanaran que la pel·lícula sigui interpretada des d'una altra perspectiva. No n'hi ha. O no l'he vista, si persegueixen un arravatament de modèstia. Quan el millor d'una pel·lícula de Woody Allen és el repartiment i la fotografia, sense esment possible a un guió injustificable encara que es tracti d'una improvisació sobre la marxa del rodatge, la situació és greu. El novaiorquè ha rodat altres pel·lícules –fins i tot magistral– sense un fil conductor. Compensava el desenvolupament zigzaguejant de la trama empolvorant-hi el seu humor acre. En canvi, la cinta rodada a Barcelona i Oviedo no té un sol *one liner* que passi a la història. Bardem està pedagògic, Penélope està histèrica, Johansson està bona. Tots es prenen massa seriosament.

Els qui hagin vist la pel·lícula –ja em sap greu, perquè podrien haver dedicat el mateix temps a *Los extraños*, que compleix almenys amb la seva etiqueta terrorífica– em recriminaran que omet deliberadament l'instant còmic en què els protagonistes introdueixen, per primera vegada en una pel·lícula americana, l'expressió «imperatiu categòric». Això no obstant, la temptativa es frustra perquè és massa evident que cap dels actors



sap a què es refereixen les paraules que pronuncia metòdicament, com alumnes d'un mètode desconegut. En boca de Woody Allen, que no es posa davant d'una càmera des de *SCOOP*, alguns dels tocs d'humor haurien funcionat, però el seu drama consisteix a no haver trobat un actor jove que el supleixi. O a haver-los esclafat quan ho pretenen, perquè en el fons es creu insubstituïble. Qui encarna el director en *Vicky Cristina Mallorca*? Rebecca Hall, l'única sorpresa de la pel·lícula. Ella aspira a un comportament moral enmig d'una mar de dubtes, però les certeses s'han enfonsat. El cineasta fa mig segle que explota aquest contrast amb notable èxit, i l'actriu transporta el seu *angst* amb efectivitat notable. Llàstima que el seu model no li hagi escrit un paper a l'altura. Reincidim en aquesta

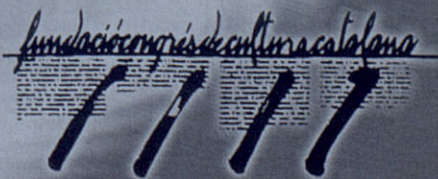
mancança perquè parlem d'un escriptor que proposaríem sense dubtar-ho per al Nobel de literatura. En el ram de la cultura popular, només Bob Dylan o Snoopy podrien disputar-li aquest guardó.

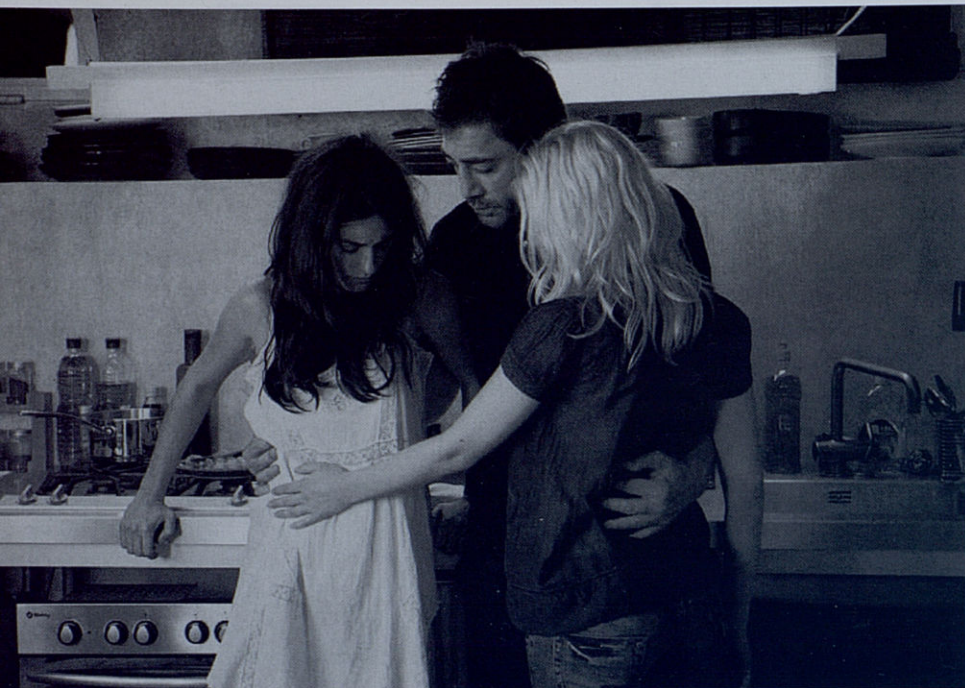
Costa obviar un altre vincle de Rebecca Hall amb la filmografia alleniana, que els seus seguidors enllaçaran sempre amb *Annie Hall*. El director volia que aquesta pel·lícula es titulàs *Anhedonia*, i els seus productors es varen negar en rodó a utilitzar una paraula que era verí per a la taquilla. El nom encasquetat a Diane Keaton era el més pròxim a la provocació inicial de l'autor, dins allò mercantilment correcte. En contra de les intencions de Woody Allen, la seva penúltima pel·lícula –a falta de saber quan apaïsarà el seu ritme d'un rodatge a l'any– és més pintoresca que pictòrica. Discrep dels cinèfils sobre

EL MIRALL amb el suport de



Generalitat
de Catalunya





la utilització de la veu en *off*, recurs literari que ofereix una calidesa addicional a les pel·lícules, inclosa *Blade Runner*. Tanmateix, els textos llegits durant la *tournee* turística barcelonina tampoc no tenen acidesa. Segons correspon a un cicerone professional, tots els escenaris de rodatge són «fantàstics», «meravellosos» o altres valoracions en grau superlatiu. El resultat

es fa tan embafós que permet qüestionar l'aprofitament del producte final en la promoció de Barcelona. A falta de treballar el guió com es mereixia, Woody Allen és conscient de les mancances medul·lars dels seus personatges. D'aquí que els agiti permanentment, per ocultar que no tenen res a dir(-se). Com a mínim, podria haver ajustat la banda sonora, un

guitarreig tret toscament d'Almodóvar i que ens remet als clíxés més gastats de l'Espanya de la memòria històrica. Atès que el cinema obliga a encadenar comparacions, el director de *Vicky Cristina Mallorca* s'ha convertit en un succedani de Judd Apatow. I si no coneixen el director de *Lío embarazoso*, els felicito pel seu bon gust. L'única originalitat de l'autor de *Delictes i faltes* consisteix a superposar el sexe al turisme, mig segle després de l'arribada de les primeres sueques, les Vickys i Cristines primordials.

Estèticament, Barcelona haurà de debatre si la compensa veure's transformada en Mallorca, encara que, atesa la veneració cap al gran director i pèssim clarinetista que abarrota auditoris musicals, el més probable és que li perdonin l'afront. El cim del cinema turístic que titulam amablement *Vicky Cristina Mallorca* empitjora per la mania de Woody Allen de poblar les seves pel·lícules de ganduls de l'economia improductiva. Costa esbrinar de què viuen els paràsits als quals el director transmet les seves obsessions, encara que aquesta incògnita dista de ser la major preocupació d'un espectador que veu com se li escapen minuts irrepetibles en la foscor.



Metges especialistes en oftalmologia

C/ d'Anselm Turmeda, 10. Palma (Mallorca)
Tel. 971 20 15 12 - 971 29 47 44 - 971 29 54 50
Fax 971 75 52 38
A/e: iom@iom.es

2008-2009

V PREMIS D'EDUCACIÓ EN EL LLEURE

Bases

OBJECTIUS:

Reconèixer i difondre projectes, experiències i trajectòries dins l'àmbit de l'educació social i del lleure que tinguin en compte i que afavoreixin el sentiment de pertinença i el coneixement del país des d'un punt de vista lingüístic, cultural, geogràfic i històric.

DOTACIÓ:

2 premis de 4.000 euros cada un per a nous projectes.

2 premis de 4.000 euros cada un per a treballs que presentin el resultat d'una experiència ja realitzada.

1 premi de 4.000 euros de reconeixement a la trajectòria d'una entitat en el camp de l'educació en el lleure.

Les propostes podran ser presentades per monitors i entitats de totes les terres de llengua catalana.

El termini de presentació de propostes acaba el dia **11 de desembre del 2008**.

Podeu consultar-ne les bases a www.fundaciolluiscarulla.cat

Els treballs i la documentació s'han d'adreçar a:

Fundació Lluís Carulla

Aribau 185 3r 08021 Barcelona

Tels. 932090948/932005347 Fax 932005633

info@fundaciolluiscarulla.cat

Amb el suport de:

Comença el curs amb bon peu



DURANT ELS MESOS DE SETEMBRE I D'OCTUBRE, SOL·LICITA INFORMACIÓ AL TEU CENTRE SOBRE EL PROGRAMA DE REUTILITZACIÓ DE LLIBRES DE TEXT

Si tens infants matriculats a 1r, 2n, 3r o 4t de primària informa't al teu centre del **nou Programa de Reutilització de Llibres de Text**.

Encara hi ets a temps.

Fins ara 75 centres de les Illes Balears s'hi han sumat i prop de **5.000 alumnes** ja s'han pogut beneficiar dels **70 €** que ofereix la **Conselleria d'Educació i Cultura**.

No t'ho pensis més.

Durant els mesos de setembre i d'octubre podràs informar-te al teu centre i a la plana web (**quenoetpesinelsllibres.com**).

L'ÚNICA CONDICIÓ ÉS DEIXAR, A FINAL DE CURS, ELS LLIBRES REUTILITZABLES EN BON ESTAT A CADA CENTRE PER ALS ALUMNES DE L'ANY SEGÜENT.

GOVERN
de les ILLES
BALEARS

www.illesbalears.cat

Conselleria
d'Educació i Cultura

FES UNA PASSA DECIDIDA CAP AL CONSUM RESPONSABLE I L'ESTALVI FAMILIAR.